

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA

III AASTAKÄIK 1928.

— *J. Harris*

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 1. III aastakäik

2. jaanuaril 1928.

Ilmub kaks korda kuus.

Telli m i s h i n d:		T o i m e t u s:	Kuulutuste hinnad:
Aastas	Emk. 250.—	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lait. 45	1/1 lhk. . Emk. 4000.—
Poolaastas	" 150.—	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-85	1/2 " . " 2200.—
Välismaale	" 500.—	Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,	1/4 " . " 1200.—
Poolaastas	" 300.—	kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.	Kaanekestel—kokkuleppel

SISU: Tõrõõmu tähe all algavale aastale vastu. Uuel aastal. Kroonid ja sendid. Uue aasta veste. Suur nurin vii kuuks asjus. Arde registreerimise kord ja takaid. Kapten Voldemar Horst. Rahareform. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toimetajate. Turgude ülevaade. Välisbörseid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Tõrõõmu tähe all algavale aastale vastu.

J. Puhk.

Kaubandus-tööstuskoda juhataja esimees.

On üldiselt ilus komme, kui sõbrad, tuttavad ja kaasvõitlejad uue aasta hommikul üksteisel kätt suruvad ja vastamisi õnnelikku uut aastat soovivad.

Uus aasta annab uusi lootusi, uut elurõõmu. Sellest tiivustatud hüütakse isegi tundmatule vastutulijale uue aasta hommikul uue aasta tervitus, ja see tuleb sel korral ikka südamest.

Iga mõõdunud aasta oma karmide eluseaduste ja raudsete nõuetega on meid õpetanud. Tõsiselt tööle ja visale võitlusele on nad meid manitsenud. Iga mõõdunud aasta on ühtlasi selle tunnistajaks, et kogu elu on võitlus olemise eest.

Iga algav uus aasta kutsub meid üles uuele tööle ja võitlusele. Sellele tööle jõuda ja võitlusele õnnelike viljarikaste järelduste saavutamiseks, seda soovime teineteisele.

Ja loodame ise sealjuures kõige paremat.

Majanduslikul alal tegutsemine, nagu seda on eriti kaubandus ja tööstus, ei ole vähem vastutusrikas teistest tegevusaladest, ei nõua vähem hoolt ja ettevaatust, kui see vajalik teistel aladel ega too enesega kaasa ka vähe muret. On vaja tegevat energiat, et vastu pidada ja püsida. Et seda algav aasta meile kõigile annaks!

Elukutseline merimees ei sõida üksnes siis merele, kui veepind peegelselge, tal tuleb ka mässavate voogudega võitlust pidada ja oma laevukest tormides tüürida. Ettevaatus ja visadus aitavad tal laeva viia sadamasse.

Teisiti ei ole lugu ka kaupmehe ja töösturiga. Ka temale ei ole „ilmestik“ alati soodus, kuid ega ta seepärast igal üksikul juhul veel oma ettevõtte ukse saa sulgeda. Tuleb pidada võitlust, panna vastu. Allajääjal on juba raske peale vee tõusta.

Mõõdunud aasta ei täitnud vahest paljudel neid ilusaid lootusi, mis aasta alul rinda paisutasid. Võib olla nii mitmele sai aasta lõpuks peitumus osaks. Kuid ega seepärast uuel aastal käsi rüppe panda, vaid uue hoo ja uute lootustega asutakse tegevusele.

Töötatakse, kuni kord saadakse sihile.

Sihti näeme oma ees, aga vaevalt, et üksikute aastatega jõuame tema lõpule. Nii pikk kui elu, nii pikk on võitlus.

Nii on see üksikute isikute kui ka asutuste ja kogu ühiskonna juures.

Ka kaubandus-tööstuskoja kui kaupmeeste ja töösturite avalikõigusliku organisatsiooni elus ei ole see teisiti.

Koda on määranud endale sihtjoone ja ennast valmistanud tegevusele. Ainult kõige esimeste tähisteni on ta jõudnud, pikk tee on veel ees, et jõuda lõputulemusteni.

Ei puudu sellelgi teel raskused ja konarused. Tuleb temalgi raiuda ja kangutada, läbi murda ja sildu ehitada. See on raske ning vaevarikas töö, aga seda tuleb teha. Teisiti ei saa edasi.

Kuid see töö edeneb seda suurema hooga, mida rohkem tegevaid käsi selle külge rakendatud. Kui iga mees ühist sihti pidi kõige jõuga tõmbab, küll siis ka raskemgi vanker hakkab veerema.

Sõjamehed kinnitavad, et just lahingu raskused kaasvõitlejaid kõige rohkem vennastavad. Ühised raskused loovad ühise arusaamise, ühised püüded.

Ega majanduslikuski võitluses see teisiti ole. Ka siin on rida ühiseid ülesandeid, mida tuleb ühiselt lahendada, kui tahetakse püsida võitlusväljal.

Seda kaupmeeste ja töösturite ühist võitlust juhivad Kaubandus-tööstuskoda.

Koja töö ja tegevus on siis kahtlematult viljakas, kui see usaldus, mida kaupmehed ja töösturid talle valimistega kinkinud, endiselt edasi püsib. Kui vastastikune arusaamine valitseb ja kui keegi heatahtlikust kaastööst ei keeldu, küll siis ühisel jõul takistused teelt suudetakse kõrvaldada.

Õige arusaamine sellest tööst tähendab aga ka seda, et sagedasti tuleksid heita kõrvale isiklikud huvid ja kaaluda küsimusi üldrahvamajanduse huvide vaekausil. Koda on sel seisukohal ikka püsinud ja ma sooviksin, et ta sellelt seisukohalt ka tulevikus ei taganeks.

Töötades kaubanduse ja tööstuse tõstmiseks töötab Koda ka riigi majandusliku iseseisvuse kindlustamiseks.

Tohiksin loota, et niihästi riigivalitsus kui ka riigikogu teda sel tööal algaval aastal heatahtlikult toetavad.

Siis ei jääks head järeldused aasta lõpuks tulemata.

Rõõmsa lootusega aastat alata, töördõmu aasta läbi alal hoida ja aasta lõpuks rõõmustavaid järeldusi saavutada, seda soovin ma kõigile Koja valijatele, liikmetele ja tegelastele.

Uuesti tagasi valitud K.-t-koja nõukogu esimees
K. Pääts.

Uuesti tagasi valitud K.-t-koja juhatuse esimees
J. Puhk.

Uuel aastal.

Käesoleva numbriga algab „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ oma kolmandat aastakäiku. Olgugi, et eriajakirjade seisukord Eesti oludes pole olnud kunagi kerge, ja seda eriti just viimastel majanduse kitsikuse aastatel, võime ometi teatava rahuldustundega konstateerida, et „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ poolehoidjate arv aast-aastasse jõudsasti on kasvanud ja lugejaskond seega on paisunud arvurikkamaks, kui seda on olnud seni ühelgi teisel majanduslikul aegkirjal Eestis.

See rõõmustav poolehoid ja lugejaskonna kasvamine on kindlamaks tõenduseks, et sellise aegkirja järgi tuntakse vajadust. Ühtlasi aga kohustab see nähtus toimetust ka algaval uuel aastal kogu energiaga hoolt kandma selle eest, et aegkirja sisu oleks huvitav, mitmekesine ja kõigiti tarviline ning vastuvõetav Eesti majandusliku parlamendile — Kaubandus-tööstuskoja ümber koondunud ringkonnile — kaupmehile, tööstureile, kinnitustasjanduse- ja pangategelastele kui ka laevaomanikele ja üldse ärialal tegutsevatele jõududele.

See toimetuse ülesanne on seda raskem, et iga tähendatud eriala omaette on küllalt avar ja sügav ning nõuaks palju põhjalikumat käsitlemist, kui seda võimaldavad „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ kitsad piirid. Mujal maailmas suudetakse igal erialal ülal pidada paljuid eriajakirju, mis pühendatud ühele teatavale kitsale

alale. Meil Eestis ei või selle peale esialgu veel mõeldagi, kuna selliste eriaegkirjade väljaandmise kulud on suured, neid toetavad ringkonnad üksikutele aladele aga arvuliselt väikesed. Seepärast tuleb paratamatult leppida, kui „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ piirdub enam üldiste küsimuste käsitlemisega, mis kõigile ülalmainitud erialadele võiks olla ühevõrra huvitavad, nagu on seda maksustamisküsimused, tööstusse ja kaubandusse puutuvate seaduste refereerimine, kaubandus-tööstuskoja tegevuse selgitamine, organisatsiooni- ja reklaamiküsimused jne. jne.

Arvesse võttes seniseid kogemusi ja „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ sisu kohta ajakirja komisjonis Koja sektsioonide poolt avaldatud soove, tahab toimetuse eelseisval aastal püüda võimalust mööda tuua rohkesti elulisi nähteid kaubanduse ja tööstuse alalt. Selle ülesande teostamisel palub toimetuse tegelike tööstureid ja kaupmehi kohtadel olla abiks rohke kaastööga, teatades kõigist ärielu nähtustest, mis võiksid pakkuda üldist huvi, või mille puhul oleks vajaline avalikult sõna võtta.

Selles rõõmsas lootuses, et „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ sõbrad-ärimehed oma lähket kaastööd ja abi toimetusele ei keela, soovime kogu Eesti ärirahvale õnnelikast uuest aastast!

Toimetuse.

Kroonid ja sendid.

M. Pung.

Rahaseadusega, mis riigikogu poolt 3. mail l. a. vastu võetud, on meie rahareformile põhi pandud. See seadus ei hakanud aga mitte otsekõbe maksma, vaid tema maksmapanemine lükati edasi kuni Eesti Panga põhikirja maksmapanemiseni. Eesti Panga põhikirja oma korda pidi maksma hakkama päeval, mil Pank on tervelt kätte saanud üks miljon naelsterlingit, nagu määratud Genfis alla kirjutatud välislaenu protokollis. Seadusega 29. novembrist l. a. („R. T.“ nr. 109) said kõik need seadused maksma pandud, ning järgmisel päeval tehtud vabariigi valitsuse otsusega sai nende seaduste maksmahakkamise päev — nimelt 1. jaanuar 1928. a. — kindlaks määratud. Ühtlasi sellega kaotas oma maksuse meil seni maksev Vene rahaseadus (Sead. Kogu VII. köide), kuna juba ennem viimati nimetatud seadus meie muutunud oludele enam sugugi ei

vastanud. Tähendatud seaduste maksmapanemisega oleme meie omale täiesti iseseisva rahasüsteemi loonud. Temal ei ole enam mingit juriidilist ühendust endise Vene riigi seadusandlusega, ega ei ole milgi viisil ärarippuv mingisugusest välisriigi rahasüsteemist. Ainult uue rahasüsteemi nimetus (kroon) ja tema kullaväärtus (^{100/248} grammi puhaskulda) on laenatud Skandinaavia riikide rahasüsteemilt; kuid sellel asjaolul ei ole mingisugust juriidilist tähtsust. Meie rahaasjandus on täiesti iseseisv ja meie eneste mure ja hool peab olema selleks, et see rahaasjandus kindlatel alustel seisaks.

Ka meie oma endisele rahasüsteemile on uued seadused lõpuliku kriipsu peale tõmmanud. Ta oli ka seda täiesti väärt, et temaga kord lõpuarve tehti. Kaheksa aastat on meie majanduselu „markade“ ja „pennide“ valit-

suse all olnud, kuid kellelgi ei olnud teada, mis-sugune sisemine väärtus meie „margal“ oli. Sõna tõsisel mõttes meil rahaüksust ei olnudki, vaid oli ainult rahanimetus. „Mark“ oli ainult faktiline mõiste, mitte aga juriidiline, sest meie seadusandlus ei olnud iialgi katset teinud ligemalt ära määrata, missugune absoluutne väärtus — kui selleks väärtuseks kullaväärtust lugeda — meie margal oli. Nii olid meil läinud aasta viimasel päeval meie „marga“, kui tundmatu suuruse matused. Meil ei ole aga põhjust selle tundmatu suuruse vastu tänamatud olla, sest ta oli suutnud oma ülesannet võrdlemisi hästi täita ning viimaste aastate jooksul oli meie rahvas temaga niivõrd ära harjunud, et nii mitmelgi kahjutunne on selle kohta, et temast lahkuda tuleb. Faktiline rahaüksus — mark — ilma juriidilise sisuta on oma ülesande täitnud, kuidas uus juriidiliselt kindlaks tehtud rahaüksus — kroon — oma faktiliste ülesannetega korda saab, selleks on temal veel vastutusriiklik tulevik ees. Loodame siiski kõige paremat.

Meil on markadest ümberarvamine kroonideks väga lihtne: iga 100 marka on üks kroon ja iga mark on 1 sent. See ümberarvamine ei saaks arvatavasti suuri raskusi ega segadusi sünnitada, kui meil ükski rahamark krooni nimetust kannaks. Nüüd ei ole meil aga veel mitte ühtki krooni, vaid margalised rahad jäävad meil esialgselt kõik maksma, ning siit võivad siiski raskused järgneda. Raha lugemine ja temaga arvepidamine peab võimalikult lihtne olema, et selle toimetamisega mitte asjata aja- viitmist ei oleks, sest nimelt äritundidel, kus rahaga kõige rohkem tegemist, on iga minut kallis. Seepärast on tungivalt tarvis, et võimalikult kiiresti kas praegused rahad kroonide peale ümber tembeldatud saaks, kui mitte kõik kupüürid, siis vähemalt mõnedki nendest, ehk jälle mõnedki kupüürid kroonides liikvele saaks lastud. See hõlbustaks rahalisi toimetusi suuresti.

• Ühes margaga kaovad ka teised rahanimetused, mis meil mitmel puhul maksma on pandud. Nimelt kaotavad oma maksvuse: Eesti kroon, kuld kroon ja väärtkindel Eesti mark, kuna kuld kroon (Eesti kroon) arvatakse üheks krooniks, väärtkindel mark aga — üheks sendiks. Et nende rahanimetuste kohast rahamarki meil millalgi ei ole olnud, siis ei saa nende ümberarvamine kroonideks raskusi esile kutsuma.

Segadusi võib aga küll tekitada üks asjaolu, mis seepärast iseäralist tähelepanu väärib. Nimelt on 29. novembri 1927. a. seaduses järgmine määrus (§ 3):

„Kohustusel Eesti markades, kroonides, (Eesti kroonides, kuld kroonides), väärtkind-

lates Eesti markades või kuldgrammides öierdatakse pärast rahaseaduse maksmahakkamist (see on: pärast 1. jaanuari 1928. a.) kroonides ülemal kirjeldatud vahekorras.“ Ühenduses selle määrusega seisab rahaministri teadaandes järgmine määrus (§ 6):

„Rahas hinnatud lepinguid ja muid juriidilisi toiminguid võib Eesti vabariigi piirides teha ainult kroonides ja sentides. Ainult rahaministril on õigus teatavat liiki toimingutes erandeid lubada, sellest avaldades „Riigi Teatajas“.

Nähtavasti põhjeneb see rahaministri määrus 29. novembri seaduse paragrahv 5. peal, sest selles paragrahvis on rahaministrile õigus antud selle seaduse täitmiseks juhtnõorisid anda.

Kui nüüd rahaministri määrust täpselt võtta, siis peaks arvamisele tulema, et pärast 1. jaanuari 1928. a. ainult need lepingud ja toimingud maksivad on, mis kroonides on tehtud — välja arvatud rahaministri poolt lubatud erandid. Siis peaks küll teraselt silmas pidama, et pärast 1. jaanuari enam keegi niisugust lepingut ei teeks, mille valuuta Eesti markades ära on tähendatud. Kuid see on küll hea soov, aga kas see soov ilma erandita lepingutegegijate poolt täidetud saab, on väga kaheldav. Väga võimalik on, et ka pärast määratud tähtaega lepinguid siiski markades tehakse ning siis tekib küsimus, kas sarnased lepingud lihtsalt tühiised ei ole. Kahjuks ei ole seaduses ega rahaministri teadaandes midagi selle kohta öeldud, mis seda küsimust lahendada avitaks.

Tähelepanu väärib rahaministri teadaandes ebanäärane redaktsioon, mis seda küsimust käsitab. Kui seal on öeldud, et lepinguid võib teha ainult kroonides, siis ei pruugi siit veel järgneda, et kõik lepingud — peale lubatavate erandite — tingimata peavad kroonides tehtud saama. Kui seaduses on öeldud, et keegi midagi teha võib ainult seaduses tähendatud piirides, ja kui siiski see isik seaduses nimetatud tingimusi lepingu tegemise juures on rikkunud, siis ei järgne siit veel mitte iseenesest, et sarnane leping kas tühine ehk maksvuseta on. Kui veel seda asjaolu silmas pidada, et rahaministri teadaandes ei ole mingit sanktsiooni määratud selleks juhtumiseks, kui leping mitte kroonides, vaid markades või mingisuguses teises valutatas pärast 1. jaanuari tehtud saab, siis ei või sarnased lepingud koguni mitte tühiiseks tunnistatud saada.

Kõik see seisukord haseb oletada, et ka edaspidi markades tehtud lepingud meil veel juriidiliselt võimalikud on ja et neid mitte maksvuse-

tuks ei tule lugeda. Et aga mitte kahtlusi ei tekiks, siis on muidugi mõista soovivat, et lepingud kroonides tehtud saaksid.

Sellega ühenduses olgu tähendatud, et kutsitav on koguni, kui võrd rahaministri teadaanne ise selles osas üldse seaduslik ja maksev on. Eelpool sai ära toodud 29. novembri seaduse § 3, mille järele kohustused Eesti markades õiendatakse kroonides, ning § 5, mille järele rahaministril õigus on tähendatud seaduste täitmiseks juhtnõorisid anda. Meil maksvate seaduste järele võib minister ainult seaduste piires juhtnõore anda, ning käesoleval korral on see juhtnõore andmine piiratud veel sellega, et ta seda ainult rahaseaduste täitmiseks teha võib. Seaduses on öeldud, et kohustused Eesti markades õiendatakse kroonides. Rahaminister aga määrab, et lepinguid võib teha ainult kroonides. Selge on, et rahaministri määrus koguni mitte seadusega kokku ei käi, sest kohustuste õiendamine on hoopis vähemasisuga mõiste kui lepingute tegemine. Ei ole rahaseadustes ka mingit teist määrust, mis kuidagi viisi rahaministrile õiguse annaks lepingute tegemise vabadust kitsendada. Meil on üldine tendents kodanikkude tegevusele võimalikult kitsad piirid panna ja igapidi seda tegevust „reguleerida“, ilma et selleks mingit iseäralist tarvidust oleks. Selles sihis liigub

laias ulatuses meie seadusandlus, kuna kodanikkude õigused ja vabadused meie põhiseaduses küllaldaselt garanteeritud ei ole ja kui valitsuse organid selles asjas veel kaugemale püüavad minna, siis on küll iga kodaniku õigus, aga ka kohus, neid püüdeid tagasi tõrjuda. Käesoleval korral ei ole meie rahasteemil mingit hädaohu karta, kui ka edaspidised markades tehtud lepingud maksvateks tunnistatakse, sest nad õiendatakse ikkagi kroonides ning aegamööda kaob niisugune lepingute tegemine iseendast.

Meil on lepingute tegemise kohta küllalt drakooniline seadus olemas, mis oma maksvust seni veel kaotanud ei ole. See on nimelt 2-se mai 1919. a. seadus välismaa rahade asjus. Selle seaduse järele tohib lepinguid teha Eesti vabariigis olevate asjade üle ainult Eesti markades ning neid, kes selle määruse vastu eksivad, karistatakse rahatrahviga kuni 10.000 margani, vangistusega kuni kuue kuuni (!) või mõlema trahviga koos. Kui see seadus ka kroonide ajajärgu kohta maksvaks loetakse, siis jääb meie kodanikkude lepingute tegemise vabadus niivõrd piiratuks, nagu seda vaevalt mujal kuskil leidub. Kuid meie seadusandlus on eeskujulik mitte ainult selles asjas, vaid ta tahab eeskujuks olla ka väga mitmel teisel alal. Vaevalt on aga need eeskujud otstarbekohased.

Uue aasta veste.

Mõned märkused möödunud 1927. a. kohta.

Aasta on läinud, uus algab. Aasta vahetusel seisame kui versta postil, heites pilku käidud tee peale tagasi.

Ärimees tõmbab aasta vahetusel möödunud aasta ärraamatutel kriipsu alla ja teeb kokkuvõtteid. Loeb oma kaubad üle, revideerib laod ja teeb inventuuri. Seab kokku lõpp-bilansi, et selgusele jõuda, mis möödunud aasta talle annud, kas kasu või kahju.

Raamatupidajatel on aasta vahetusel kõige rohkem tööd, — arved tulevad lõpetada, üle kanda, need avada. Aruanne kokku seada, et peremehele ülevaade oleks möödunud aasta lõpptulemustest.

Ajakirjanikku tuleb teataval määral võrrelda raamatupidajaga. Tema märgib igas ajalehe või ajakirja numbris jooksvaid sündmusi, teeb „sissekandeid“. Aasta vahetusel tuleb temalgi oma sissekannetele joon alla tõmmata ja üldine kokkuvõtte teha, et saada ülevaadet möödunud aastast.

Raamatute lõpetamiseks antakse raamatupidajatele teatav aeg. Ei jõua päevapealt kokkuvõtteid teha ja lahtisi arveid üle kanda. Ega seda ajakirjanikki oma raamatutes päevapealt suuda teha. Ka temal tuleb oma märkusteraamatuid lehitseda, üksikuid sündmusi kokku võtta, järeldusi teha. Et saaks lõpp-ülevaade täielikum ja selgem.

Seepärast ei esine käesoleva kirjutuse autor praegusel korral ka mingi ümmarguse kokkuvõttega möödunud aasta majandusliku elu nähtuste üle, vaid piirdub ainult mõnede märkustega, mis eriti meele on jäänud. Küllap lõpp-ülevaade annab „pearaamatupidaja“ ise ühes lähemas numbris.

Kõigepealt tuleb küsida, mis andis möödunud aasta meie rahvamajandusele, eriti kaubandusele ja tööstusele? Ja mis ta andma pidi, aga andmata jättis?

Nagu tähendasin, on praegu veel võimatu üldist rahvamajanduslikku kokkuvõtet teha. Ta-

haksin vaid vaatlemisele võtta, mida andis möödunud aasta kaubandusele ja tööstusele riigi seadusandliku asutuse ja valitsuse kaudu. Ja nende kaudu on nüüd mõndagi antud, aga ka nii mõnigi kauaoodatud asi on andmata jäetud.

Kõigepealt andis ta meile välislaenu. Möödunud aasta oli üheks parimaks tunnismehiks, et Eesti riik oma poliitilise iseseisvuse kõrval oskab ja suudab ka majanduslikult iseseisvaks jääda. Seda ja eelmiste aastate tunnistusi arvesse võttes kindlustas Rahvasteliit Eestile välislaenu, mille realiseerimine välispankades jõudsasti edenes.

Aga möödunud aasta ei annud meile võimalusi ega ka oskust välislaenu kaudu saadud summasid loovale tööle panna. Laen on tehtud, protsendid laenu pealt tasutud, aga kuidas laenu tööle rakendada, nii et ta end tasub ja ka kasu üle jääb, see ei ole teinekord mitte nii kerge ülesanne kui laenu tegemine. Välislaen oli tervitatav, sest ta oli meie finantsolude saneerimiseks tarviline, aga veel rohkem oleks ta siis olnud tervitatav, kui meie riigimeestel juba laenu tegemise puhul kindel plaan küps oleks olnud, kuidas seda laenu kasulikult tarvitada. Praegu ei tea küll paljud, kuidas see laen oma protsente on välja teeninud.

Välislaenust oli tingitud ka meie rahareform, eriti aga Eesti Panga ümberkorraldamine. Selle tööga jõudis 1927. õnnelikult lõpule, markadele ja pennidele anti aasta lõpuks surmatunnistus välja, kroonid ja sendid pandi ristimise kirja. Nii üks kui teine tehing on seaduslikult registreeritud. Seega üks küps töö algavale noorele 1928. valmis.

Rahareform nõudis veel ühe uue riikliku panga asutamist. Tema nimeks pandi esialgu „Pikalaenu Pank“. Nalja toonil nimetati „Külmanud laenude pank“. Riigikogus on aga asunikud ja sotsid väga naljavaenulised, ja selleks, et panga, kui tõsise ja püha asutuse nime kallal mitte nalja ei saaks heita, arvasid nad paremaks seda nimetada „Riiklik Laenupank“. Pärastpoole mõtlesid siiski ümber ja tulid otsusele, et mis sellest, kui nime juures ka veidi nalja tehakse. Kui nimi meest ei riku, ega ta siis ka asutust ei riku. Ja ütlesid: „Pikalaenu Pank“ on hea küllalt. Ja nii jäigi.

Aga ei jäänud mitte nii lihtsalt. Panga nimetus küll jäi, aga ei jäänud valitsus. Mitte seepärast, et tal Pikalaenu Panga nime vastu midagi oleks olnud, vaid panga põhikirjas võeti muudatusi ette, mis valitsusele ei meeldinud. Rahaminister ütles: lähem ära! ja kogu valitsus ütles: läheme ära! Ja läkski.

Seega kaotas ka kaubandus ja tööstus oma

senise poliitilise juhi hra Korneli, kes kahe Teemandi kabinetis kaubanduse ja tööstuse poliitikale suuna annud. See oli raskem müks, millist 1927. enne lahkumist Eesti kaubandusele ja tööstusele andis! See müks ei mõjunud mitte üksinda erakaubandusele, vaid pani isegi ühistegelasi vabisema. Uuel aastal vahest suudetakse sellest katastroofist toibuda.

Loodus ei salli tühje kohti, see on vana tõde. Üks vaob, teine tõuseb. Teemandi valitsus läks, Tõnissoni valitsus tuli. Aasta lõpul oli jälle kõik korras, nagu ei oleks midagi olnud. Ja kaubandus-tööstuse poliitikal on jälle juht ning katki pole midagi.

Uus valitsus tuli uue deklaratsiooniga. Minu arvates on vist küll ilmaaegne töö, et iga uus valitsus uue deklaratsiooni kirjutab. Võiks kokku seada ühe üldise deklaratsiooni, mida iga valitsus uuendamise puhul võiks korrata. Sest ükski valitsus pole suutnud oma deklaratsiooni teostada. Mis ta kallal siis asjata vaeva näha. Ainult sotside tarbeks tuleks erideklaratsioon lasta valmistada, kodanlaste deklaratsioon neile nagu ikka hästi ei kõlba.

Uue valitsuse deklaratsioonis tuletatakse meele jälle hulk ilusaid asju, mida 1927. aasta, nagu eelmisedki, meile andmata jätnud. Kas või näiteks maksuseaduste uuendamine. Ei mäleta mitte kuulnud olevat ühegi valitsuse deklaratsiooni, kus sellest ei oleks kõnet olnud. Aga sõnadest — ja võib olla ka kirjutustest — kaugemale pole jõutud. Räägitakse küll, et vastavad seaduseelnõud olevat riigikogule esitatud, aga sellest pole kuulda olnud, et neid seal kuski oleks arutatud. Nii on siisi maksumaksjatel üks kindel asi, mida nad 1928. a. oodata võivad.

1927. andis meile tshekiseaduse, aga tempelmaksuseadust ta anda ei suutnud. Viimane seisab ikka alles eelnõuna riigikogus, olgugi et tema arutamine riigile küll vist juba miljoneid maksab. Aga mis tulemas on, eks see ükskord ikka tule.

1927. muutis aktsiaseltside seadust selles mõttes, et nüüd on kergem direktoreid ja teisi valitud isikuid tarbekorral pokri pista. Seni olnud see operatsioon raskustega ühenduses. Uuendatud seaduse järeldused ei ole teada, kuna läinud aasta erilisi krahhisid päevakorradele ei kutsunud, ja mõnede väiksemate võpatuste järeldused pole suutnud veel selguda.

Restoraanipidajatele tegi möödunud aasta oma lõpuosas silmi. Lubas vägisi trahterimaksu alandada ja erilist fondi lüüa — muidugi joodikute kulul, — millest trahterimaksu aidatakse katta. Aga kui vanake 1927. oma lõpule-lõhe-

nes, võttis mõistuse kokku, kahetses pattu — alkoholimüügi seadus pani tal südame valutama — ja ütles: Olen joodikuna elanud, aga tahan karsklasena surra! Ärgu minu mälestust rüvetagu kõrtsifondi seadus!

Ja nii jäigi. Need aanispiitsid, mida restoraanipidajad ja linnaisad kõrtsifondi seaduseel nõu tervituseks tegid, tulevad kanda 1928. a. avansside arvele.

Aga patendiseaduse võttis 1927. enne haudaminekut siiski vastu. Ütles: kord peab majas olema ja paberid igal asutusel klaarid! Mis naps see ka on, millel patent puudub!

Üldse oli va õnnis 1927. üks väga korranõudja aasta. Tegi otsuseks, et kõik ärid ja ettevõtted tulevad kaubandus-tööstuskojas üles kirjutada, just nagu juudid 1928. a. tagasi. Tegi seaduseks, et mõni va kaval mees ei tohi võõrast firmat oma äri nimetuseks tarvitada ega võõra

sildi all äri ajada. See paljudele ei meeldi, aga paljudele jälle meeldib. Ei saa ju üksik inime-negi kõikide tahtmise järele toimetada, liiati siis veel aasta oma suuruses ja laiuses.

See oleks vahest esialgu kõik, mida oma memoriaali lehitsedes silmasin. Lõpp-kokkuvõtte esitan sinnapoole. Võiks ehk vahest veel seda tähendada, et meistrite, sellide ja õpipoiste seadus seaduseks ei saanud, sest õppinud töölisi olevat meil küllalt, näiteks seadusandlikus asutuses; väike- ja kesktööstusele toetust ei antud — kodukäsitöö täitvat väike- ja kesktööstuse aset isegi, omavalitsuste maksuseadust ei uuendatud jne., jne. Aga mis sellest rääkida, mis tulemata jäi. Kui see aasta kord lõpeb, mil need kätte saadud, eks siis kannan neid tema bilanssi.

R. Karupoeg.

Suur nurin väikesis asjus.

Ajakirjanduses, eriti ka „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ veergudel, on tihti küsimust puudutatud, kuidas töösturil ja kaupmeeskonnal kaubatarvitajale suhtuda ning milliseid nõudeid oma tootmisel ja tegutsemisel tähele panna tuleks, et kõigiti tarvilist usaldust võita. Meil Eestis on selles asjas nii palju teha, et mõne hea aasta jooksul siin veel kunagi ülearu rääkida ega hoiatada ei suudeta. Vast leiab siis „K.-t.-koja Teataja“ toimetuse võimalikuks alljärgnevaile tarvitajate ringkonnist mõtteavaldustele ruumi anda lootuses, et see nii töösturitele kui ka kaupmeestele teatavat huvi tohiks pakkuda.

Rida aastaid on möödunud sõjapäevist, kus nii mõnedki varem tunnustatud traditsioonid ja aumõisted pragunema olid lõõnud. Võiks arvata, et küll juba aeg oleks, kus meilgi iga kaupmees ja tööstur suurimaks uhkuseks arvab täpsuses, hoolsuses ja korrektsuses kõigiti eeskujulikuks ärimehiks olla, teades, et ainuüksi sel teel oma ettevõttele hea nimi ja kuulsus luuakse.

Ometi ei või kaugeltki ütelda, et meil sarnane asjakohane arusaamine igati oleks läbi lõõnud. Kaebused äri-ringkondade ebaõigest suhtumisest oma ülesannetele jätkuvad. Peaks kurt olema, et neid mitte kuulda.

Ei ole kahjuks neid üles märkinud, et tähtsamaid näiteks tuua, seepärast mainin tõenduse-na, mis juhuslikult meelenduvad.

Ümber aastapäevade eest kaevati ühes Tallinna päevalehes, et keegi Eesti ärimees kahekordset järelepärimist, mis talle teatud kauba ostuvõimaluse ja hindade kohta Hiinast saadetud,

vaevaks ei olevat võtnud oma vastusega austada. Kultuurilisemal mail pandaks küll selle ärimehes „äritap“ hanejalgadesse, kuid kommentaare see nähe ei peaks vajama.

Meie kaubapakkimise räpakusest, ebapuhtusest ja maitsevaesusest on nii palju kõneldud, et siingi aina imestada tuleb, kuidas need veel ei ole suutnud mõjuvat parandust kogu meie tootvusele ette dikteerida, kuigi juba ka röömustavaid hääli kuuldu, et selle või teise kauba pakkimisviis välismaail rahuloldavaks olevat tunnustatud.

Siis korrektsus. See peaks küll olema esimesi nõudeid kaubatarvitaja usalduse ning kestva poolehoidu võitmiseks. Kahjuks lonkab see aga nii mõnelgi korral. Kindlasti küll mitte üksi Eestis, vaid kogu maailmas, vanemais kultuurriikides vist peaaegaliselt maailmasõja rüüstava tagajärjena. Kuid ega seepärast meil veel ei tarvitseks teda enesest kehtvalt loovutada.

Korrektsuse üheks tingimuseks on arusaadavalt kaubatarvitaja nõuete piinlikult õiglane rahuldamine. Kahjuks ei taha mõnedki töösturid seda ärielu algtõde austada. Tammutakse — kas täie teadvusega? — ikka veel vaid õnnetuid rađu, millele ebapuhtad iseloomud sõjapäevade tööstuse ja äriaususe langusel kaldusid ja millest nende ridade kirjutaja järgmine isiklik elamus kujuka näite toob. Ostsin sõjapäevil kustki Tallinna saapakaulusest oma pojale, ühe-kaheteistkümnepäevasele poisikesele, jalanõud. Nädala poolteise järele lagunesid uutena paksud tundunud tallad

puhruna ära. Tallad olid õhukese nahakirmega ületõmmatud — papist.

„Mis sellest enam rääkida? See oli sõja ajal,“ vastatakse mulle. Õige, ja ma ei räägikski ka, kui midagi selletaolist veel tihti ei korduks. Ja mitte mõnede nurgataguste, vaid äride poolt, kes oma toodetele juba nime luua on suutnud.

Nagu öeldud, müüs sõja ajal üks „ärimees“ saapaid, mille taldadeks oli nahakirmega ülekleebitud papp, teised aga hakkasid saapakreemi asemel selle kreemiga kokkumääritud plekki müügile laskma. Sest teist ei saa nimetada tolle iseäralise kasuotsimisvõtte avaldusviisi, kus kreemirasi¹⁾ juba oma äärseinte kõrguse poolest madalam oli kui sellele surutav kõrge kaas, mis kogu rasjale väliselt petliku mahu andis, kuna tõsine maht aga ka veel selle läbi äärmuseni kokku suruti, et rasja põhi umbes $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ seinte kõrguseni nurdest ülespoole alt sisse oli pressitud. Nii ei jäänud kogu rasja väliselt näituvast mahust müüdava „kreemi“ jaoks tõesti mitte palju rohkem ruumi kui vast ainult parajaks pleki määrimiseks. Ja seda keeruliselt karbiks moondatud ning määritud väärtuseta plekki hakati kreemi pähe müüma. Miks ka mitte, sõja-aegsete „rahategijate“ seisukohast vaadatult? Konkurents oli vähenenud, kui mitte täiesti kadunud, ja kuhu's inimesed hingega pääsevad, küllap nad hädaga juba ostavad kõik, mis aga ette annad.

Möödus sõda, hakkasid aegamööda vaibuma ajaloo lehekülgedele ka erakorralised olud, ning elu kõigi oma avalduste ja nähtustega, töö ning tegevusega läheb ikka enam ja enam harilikkusse roobastesse. Ei lähe enam talueit ega turunaine linnainimese vastu jämedaks, kui see sõandab ostes valima hakata, vaid saab aru, et ka ostjal oma õigused võivad olla. Kas ei oleks aeg, et ka mitmesuguste „kreemide“ tootjad — jätame esialgu viisakuse pärast nimed nimetamata — praegukirjeldatud sõjapäevade erakorralist kasu tagaajamise asemel oma kaubale kohasema turundamise viisi valiks. Praegu lamab mu laual ühe „kreemi“ rasi, mille üldkõrgus 6-sentimeetrilise diameetri juures 2 sentimeetrit on, kuid mille kreemikorra paksus kõige paremalgi juhul 7 millimeetrit välja ei tee, küll aga tihti märksa alla selle, nii siis vaevast $\frac{1}{2}$ kogu rasja kõrgusest. Kas see ei lõhna määritud pleki müügilisaatmise järele kreemi asemel? Ja kas see teguviis ei ole mõnesugusel viisil hõimlane saa-

baste müügileaskmisega, mille papptallad ainult nahakirmega üle kleebitud?

„Pulja dura, štok molodets“, tarvitanud Suvorov sagedasti ütelist. Umbes samuti võiks siin ütelda: rasi on asi, kaas olgu ainult kate!

Korrektusega tasandatakse teed ostja usalduse juure. Mis müüja ostja ette letile paneb, selle sisu olgu välimise töotavusega kooskõlas. Muidu annab ta välja valeveksleid. See aga ei tohiks ühegi ärimehe auga kokku käia.

Ja veel arvan ütelda võivat: tark on see ärimees, kes oskab psühholoogilist momenti tabada ja oma vahekordade loomisel ostjaga absoluutsele rahuaja korrektuse teele eesrinnas sammudes tagasi siirduda.

Ehk võtame teise, pealtnäha üsna väikese, mõne arvates võib olla koguni tühise asja. Enne maailmasõda ilmus kirjutuspaber, isegi n. n. poolekopikaline hall ehk kollakas, müügile täiesti laimatult täisnurka lõigatult, nii et kokkumurtud poogna nurgad ja ääred langesid täpselt ühte. Nüüd võite seda tulega otsida: terve riisi peale ei leia vahest ainustki poognat, mille ääred mitte viltu-vältu lõigatud ei oleks. Piinlik on sarnast hooletult kanditud paberit käsitada, veel piinlikum sellel palvekirja, ettekannet, aruannet või m. s. teisele isikule või ametasutusele saata. Ja ometi, mis oleks lihtsam kui see, et paberivabrik poognad enne kantimist kokku murraks ja siis tal riiside kaupa (ehk võib olla veel suuremal määral) ääred ära kandiks. Muidugi peaks ka siin lõikamine täpselt täisnurga all sündima, aga mitte selle ligikaudselt, nagu nüüd harilik nähe on.

Kui mõtelda, et ajalehe teadetele meie paber isegi Lõuna-Euroopas turgu hakkavat otsima, siis peaks seda enam mõeldama, et vaja paberile muu headuse juures ka kaustaliselt täpne vorm anda. Muidu läheb siingi, nagu see kaua aega oli või, õunte ning mõne muu välismaale saadetava kaubaga: tooted iseenesest olid head, kuid hooletu ümberkäimine ja halb pakkimine sodis nad nii ära, et see välismaalisi ostjaid tülgastas.

Siin on meelega „väikestest“ asjadest räägitud, näidete toomiseks, et peensusteski täpsus hädatarviline on, sest nagu alalised väikesed torced suure sõpruse lõhuvad, võib ka sagedane hooletuse ning hoolimatuse nähete kordumine töösturi või kaupmehe poolt kaubatarvitajat pikapeale väga vihastada ja mõlemate vahel ebasoovitava vahekerra luua.

¹⁾ Rasi (omastav: rasja) — toes, karp.

Aride registreerimise kord ja taksid.

Juba 1. novembril l. a. algas äride registreerimine Riigi Teatajas nr. 36 — 1927. a. avaldatud äride registreerimise seaduse põhjal. Registreerimise tähtaeg olemasolevatele äridele lõpeb 15. jaanuaril 1928. a., siimaani on aga alles mõned üksikud ärid registreerimise teadaandeid esitanud; seepärast tuleb äripidajatel rutata registreerimisega, vastasel korral ähvardab neid rahaträhv.

Kõik, kes omavad 1.—3. järgu kaubandusliku äritunnistuse või 1.—8. järgu tööstusliku äritunnistuse, peavad oma firma registreerima.

Registreerimine leiab aset Kaubandus-tööstuskojas Tallinnas, kuhu peab ka registreerimise teadaandeid esitama kas isiklikult või posti kaudu. Registreerijate huvides on valmistatud teadaandelehed, mida võib Kaubandus-tööstuskojast saada, nende tarvitamine pole aga sunduslik.

Sellest, kes on äripidaja, oleneb ka registreerimise kord: Isik, kes peab oma äri ainuisikuliselt, on kohustatud üles andma oma teadaandes: 1) oma ees- ja perekonnanime ja kodakondsuse; 2) firma nimetuse, kusjuures Firmade seaduse § 2 järgi see firma nimetus peab tingimata sisaldama äripidaja perekonnanime; 3) ettevõtte äriala, asukoha ja tegevuse algamise aja. Kui on kellelegi antud prokuura volikiri, siis peab teadaandes ka tema ees- ja perekonnanimi ära tähendatama. Samuti tuleb seal ka näidata äripidaja sündimisaeg.

Kui kaks või enam isikuid äri peavad, siis on tegemist juba ühinguga, ja teadaandes peab tähendatama: 1) kõigi täisosanikkude ees- ja perekonnanimed ja kodakondsus; 2) firma nimetus, kusjuures firma nimetuses peab tingimata leiduma vähemalt ühe piiramatu vastutusega isiku perekonnanimi ja peale selle lisandus, mis näitab, et firma on ühingu oma („ja Ko.“, „vennad“ jne.); 3) ettevõtte äriala, asukoha ja tegevuse algamise aja; 4) ühingu osakapitali; 5) ühingu lepingutetegemise aja; sellest järgneb, et on tarvilik sõlmida ühingu leping, mille vastavatest osadest tõestatud väljavõtte peab Kojale esitama; 6) ühingu esitamise viisi, s. o. kes ühingu osanikkudest on volitatud ühingu nimel talitama; 7) prokuristide ees- ja perekonnanimed, kui nad olemas.

Mida peab sisaldama aktsiaseltsi või osühisuse poolt esitatud teadaanne, on ette nähtud äride registreerimise seaduse § 6. (Äride registreerimise ja firmade seadused on peale „Riigi Teataja“ nr. 36 — 1927. a. avaldatud ka „Kaubandus tööstuskoja Teatajas“ nr. 18 — 1927. a.),

Peale selle peavad teadaanded sisaldama vastavalt ainuisikulise äripidaja, kõikide täisomanikkude, aktsiaseltsi või osühisuse juhatuse liikmete ja asjaajaja-direktorite, samuti ka prokuristide allkirjad, kusjuures tuleb allkiri anda niiviisi, kuidas isik alla kirjutab harilikult oma ärilises kirjavahetuses. Kui isik annab allkirjaks mitte oma, vaid võõra nime, siis tulevad esitada mõlemad allkirjad.

Allkirjad peavad olema tõestatud. Selleks võivad allkirja andjad kas ilmuda isiklikult Kaubandus-tööstuskotta ja ärideregistri pidaja juuresolekul anda allkirja või notaari, politsei, valvavalitsuse või teise omavalitsusasutuse poolt oma allkirja lasta tõestada.

Samas korras tulevad ka tõestada väljavõtted ühingu lepingu vastavatest osadest ning aktsiaseltside või osühisuste peakoosolekute protokollidest juhatuse liikmete ja direktorite valimise kohta.

Firmade registreerimise eest võetakse ühe kordset maksu Kaubandus-tööstusministri poolt 19. dets. s. a. kinnitatud taksi järele:

A.-S. Mey ja Landesen

Tallinn, Viru tän. 9. Tel. 14-36

soovitab suurel ja väikesel
arvul kõik tehnilised

**keemiaained,
karbid,
määrdeõli,
masinarasv**
(Tavot)

Soola-, väävl-, salpeetrihape
Karnauba, Japan ja meevahad
Väävel, tükis ja pulbris
Seebikivi ja kamfool
Sooda calciniert ja tükis
Schellak, Sandarak, Paraffin
Smirgel ja klaaspaberid
Pigimust, Grafiit
Fosforubi j. n. e.

1. Ärideregistris uue registreerimisnumbri avamise eest:		2. Teadaande pealt äride regist- risse sissekantud andmete muut- mise kohta, samuti ka ettevõtte lõpetamise või likvideerimisele asumise kohta	100 mk.
a) aktsiaseltsilt ja osäühisuselt	500 mk.		
b) igasuguselt teiselt ühingult	300 „		
d) igalt teissuguselt (p. a ja b nimetamata) äripidajalt	100 „	3. Igasuguste ära kirjade väljaand- mise eest iga poogna pealt	200 „

Kapten Voldemar Horst †.

Esmaspäeva õhtul, 12. detsembril l. a., lahkus surma läbi tuntavam tegelane Eesti meremeeste perest kapten Voldemar Horst viiekümneüheksandas eluaastas. Tegutsedes ligi 40 aastat Baltimere rannikul laeva päästetööde alal väga heade tagajärgedega omas kadumu suure lugupidamise kodu- ja välismaa meremeeste hulgas. Tema kärsitu vaim ja elurõõmus iseloom viisid teda kokku laialiste ringkondadega ka maismaal ning suurendasid tema sõprade ja austajate ringi, millele tänane surmasõnum koguni uskumatuna võis paista. Tuttavate meeles seisab V. Horst alati kui tüübiline „merekar“, tugev, terve, liikuv, täis võimsat energiat, kelle ilmumine randunud laevale tormisel ööl hirmunud ja surmaga võitlevale meeskonnale kahtlemata pidi tooma lootust abiks ja päästmiseks.

Ja sellest kangelasest on surm võidu saanud. Mitte äkitselt! — Üheksa kuud sundis raske ja kurnav haigus teda voodis viibima, kuni ta elukütüna kustus. Haigus sai alguse külmetusest ühe Kuura rannal päästetud laeva järelevaatusel käesoleva aasta veebruari lõpul. Haigust peeti alguses gripiks, kuid hiljem tekkisid tundedmärgid tugevast rikkest kopsus. Suve lõpul sai tarviliseks löikus rinnakoopas. Lõikus õnnestus

hästi ja haige seisukord andis paranemise lootust. Kuid kauaaegne lamamine voodis viis seedimise ja neerude tegevuse korratusse, millele järgnes üldine organismi nõrkus ja lõpuks surm.

V. Horst on sündinud Paldiskis 1868. a. kaupmehe pojana. (Tema isa oli pärit Leetsi külast, ema Paide ligidalt Roosiallikult). Vanemate 12 lapsest on ta viies.

Hariduse sai V. H. Tallinna kreiskoolis, mille ta 1884. a. lõpetas. Kohe asus ta Ameerika ja Inglise laevadele teenistusse. Nelja-aastase rännaku järel astus ta 1888. a. Paldiski merikooli, sooritas seal järgmisel aastal korraga rannasõidu-kapteni ja kaugesõidu-tüürimehe eksamid. Selle järel asus ta Balti Pääste-Seltsi laeva „Meteor“i tüürimeheks. 1890. a. sai ta esiteks päästelaeva „Freia“, siis „Rabotnik'u“ ja „Volga“, edasi „Karin“i kapteniks, millel ta töötas kuni 1901. a. Pärast usaldati tema kätte kõige suurem Seltsi päästelaev „Meteor“, mida ta kuni 1914. a. juhtis.

Teenistuses B. P.-Seltsis omandas kapten Horst rohkesti kogemusi oma tegevuse alal, võitis laialdast lugupidamist ja kuulsust, nii et Vene valitsus Jaapani sõja ajal teda kaastööle kutsus lahingulaevade „Retvisan“i, „Tsesarevitsch“i ja „Pobeda“ päästmise juures Port-Arturi all. Need tööd, mis iseäranis rasketel oludel täita tulid ja hästi õnnestusid, tõstsid kapten Horsti kuulsust tunduvalt.

Suure sõja lahtipuhkemisel 1914. a. kutsus Vene valitsus V. Horsti oma teenistusse ja usaldas tema kätte päästetööd Balti merel. Sõja jooksul on tema juhatusel päästetud umbes 30 suuremat ja väiksemat laeva, nende seas soomuslaevad „Sevastopol“ ja „Petropavlovsk“.

Vene valitsus hindas härra V. Horsti teeneid kõrgelt ja annetas temale selle tunnistuseks rea aumärke.

1917. a. alul oli V. Horst aga üks agaramatest õhujahajatest Balti Pääste-Seltsi aktsiate Eesti ringkonna poolt omandamisel. 1918. a.

alul valiti ta Seltsi asjaajajaks-direktoriks, mis ajast pealt Selts end tublisti on korraldanud ja oma tegevust laiendanud, eriti rannasõidu alal.

V. Horsti tegevus on Eesti mereasjanduses saavutanud suuri tagajärgi. Tema sõprade keskele jääb temast järele hea mälestus.

Rahareform.

Valitsuse määrusega astub 1. jaanuarist s. a. jõusse rahareform, mis leiab väljendust riigikogu poolt vastuvõetud rahaseadustes. Samal tähtajal annab vab. valitsus välislaenu Eesti Pangale üle ühe miljoni Inglise naela, kuna ühel ajal hakkavad maksma ka uus rahaseadus, uus Eesti Panga põhikiri ja raha emissiooni korraldamise seadus.

Uue rahaüksuse nimeks on kroon, mis jaguneb 100 sendiks, misjuures üks sent võrdub ühele Eesti margale. Uus raha on seatud kulla alusele nii, et krooni väärtus vastab $100/248$ grammile puhtale kullale. Uuesti ümberkorraldatud Eesti Panga esimene ülesanne on liikvelolevaid pangatähti kullaväärtusega kindlustada. Uue põhikirjaga on Eesti Pank kohustatud pangatähti välismaa kuldvaluuta vastu ja ümberpöörduvalt vahetama kindla kursiga, mis vastaks ülaltähendatud kulla ja krooni vahekorrale.

Eesti Panga ja riigi vahekorraldatakse järgmiselt: Riigikassa annab Eesti Pangale üle liikvelolevad riigikassatähed kogusummas ümarguselt 1900 miljonit mk. ja oma kulla- ning välisvaluuta fondid 500 miljoni marga väärtuses. Sellest tekkivale riigikassa võlale Eesti Panga 1400 miljoni marga suuruses seisab vastu riigi hoisusumma Eesti Panga 2400 miljonit mk., mille tagajärjel kujuneb saldo 1000 miljoni marga suuruses riigi kasuks. Selle summaga, juure arvatud 200 miljonit Eesti Panga 1926. a. puhaskasu ja 1800 miljonit (1 milj. £) välislaenu, kokku ümarguselt 3000 miljonit mk., ostab riigikassa Eesti Pangast välja need laenu, mis panga bilansis uue põhikirja järgi ei tohi aset leida. See

moodustab pea poole kõigist Eesti Panga nõudmistest. Selle transaktsiooniga ja panga aktsiakapitali suurendamisega reservkapitali juurearvamise teel 500 miljoni marga peale kujuneks Eesti Panga bilanss (välja jättes vähemtähtsad summad) järgmiseks:

Aktiva:	
Kuld ja kulladeviisid	1300
Välislaenu summa	1800
	<hr/>
Kate	3100
Laenuid	3000
	<hr/>
	6100 milj. mk.
Passiva:	
Aktsiakapital	500
Pangatähed	3900
Hoisusummad	2100
	<hr/>
	6100 milj. mk.

Üks osa laenusid, mis oma loomu poolest ei tohiks aset leida panga bilansis, peavad siiski sinna jääma valitsuse garantiiga kuni võimaliku likvideerimiseni.

Riigikassa poolt üles ostetud n. n. „külmanud laenu“ antakse edasi riigi poolt ellukutsutavale Pikalaenu pangale, kelle tegevuskapital moodustatakse ülejäänud välislaenu osast £ 350.000 ja kelle ülesandeks jäävad operatsioonid, mis uuesti korraldatud Eesti Panga tegevusraamidesse ei mahu. Selle panga põhikiri on praegu riigikogu komisjonis läbivaatamisel ja on loota, et see riigikogus kiires korras vastu võetakse.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Avalik seletus Kaubandus-tööstuskoja kulude ja sissetulekute kohta.

Vastus „Postimehes“ nr. 307 ilmunud kirjutisele „Kallis koda“.

„Postimehes“ nr. 307 ilmunud kirjutisel „Kallis Koda“ on silmapaistvalt sihilik eesmärk luua teatud ringkonnis Kaubandus-tööstuskojale vaenulist õhkkonda.

Ebakorrektne on viis, kuidas nimetatud artikli autor opereerib arvudega ja teeb järeldusi; seda enam, et ta ise tingimata teab, mis tema kirjutises ebaõige ja mis õige.

Kõigepealt ei ole arusaadav, miks Kaubandus-tööstuskoja ülalpidamise kulude arvestamisel tuleb mõõdupuuks võtta just Kaubandus-tööstusministeeriumi kulusid. Väide, nagu oleks ministeeriumil palju suuremaid ja mitmekesisemaid ülesandeid täita, kutsub esile kahtlusi. Ei tule unustada, et Koja tegevuspiirkond on laiem juba ainult seepärast, et Kojale alluvad peale kaubanduse ja tööstuse ka pangad, kinnituskandus ja laevasõit.

Peale selle tuleb arvesse võtta, millistel olukordadel on kokku seatud Kaubandus-tööstuskoja 1927. aasta eelarve. Eelarve väljatöötamisele asuti ajal, mil Koda üldse oli tegutsenud ainult pool aastat: mingisuguseid kogemusi ja täpsemat ettekujutust ei võinud olla kuludest, mida nõuab Koja tegevus. Nõnda on selge, et eelarve kokkuseadmisel olid mõned summad arvestatud liig suurelt, nagu selgus hiljem eelarve täitmisel.

Kulude üldsumma Kaubandus-tööstuskoja 1927. aasta eelarve järele oli 13.686.467 marka; ühe kuu peale langes seega umbes 1,1 miljonit marka; 10 kuu jooksul ei kulutatud aga mitte 11 miljonit marka, vaid tegelikult ainult 7,7 miljonit marka. Kuna läinud aasta novembri- ja detsembrikuu jooksul erakorralisi kulusid ei olnud, siis on selge, et Koja ülalpidamise kulud 1927. a. jooksul on võrdlemata väiksemad kaubandus-tööstusministeeriumi kuludest. Ministeeriumi eelarve täitmine võib vaevalt anda tähelepanuväärset kokkuhoidu, kuna mitmeaastane riigieelarve kokkuseadmise kogemus annab juba võimaluse eelarvet tegelikkude nõudmistega kooskõlastada.

Võrreldes Koja ja kaubandus-tööstusministeeriumi eelarveid arvab kirjutise autor maha ministeeriumi eelarve summast (omas agaruses arvab ta selle summa 15.654.600 miljoni marga peale!) 2,5 miljonit marka kultuurilisteks toetusteks. Kui Koja eelarve üldsummast maha arvata kultuurilisteks toetusteks määratud 1,5 miljonit marka ja Koja korteri aastauür 720.000 marka (ministeeriumi eelarves üürimaksu ei ole ette nähtud), siis jääb koja eelarves järele 10,8 miljonit marka. Ministeeriumi eelarvesse aga jääb ikka veel 13 miljonit; vahe on ainult selles, et ministeeriumi eelarve summa kulutatakse täielikult, kuna Koja tegelikud kulud kaugeltki ei ulatu eelarves ettenähtud summani.

Ei ole õiglane ka Koja ametnikkude palga võrrelda ministeeriumi ametnikkude palgaga. Riigiametnikud on eesõigustatud seisukorras: nende ameti seisukoht on kindel; riigiteenistuse seaduse maksmapanemisega ei või neid vallandada ilma seaduses ettenähtud põhjusteta; needel

on pensioniõigus ning peale selle kõik teised riigiteenijate õigused ja eesõigused. Arusaadav, et tuleb palgatingimuste määramisel sellega arvestada. Tähenatud riigiteenistuse soodustused kompenseeritakse Kojas ainult osalt 13. kuu palgaga (14. kuu palk oli ainult 1927. aasta eelarvesse võetud seepärast, et eelarve väljatöötamise ajal, 1926. aastal, ei saanud riigiametnikud mitte ainult 14, vaid isegi 15 kuu palga). Kui võrrelda aga lihtsalt kuupalka, siis ei ole suurt vahet ministeeriumi ja Koja palgale vahel. Tuleb lisada veel, et ministeerium võib enesele lubada luksust kõrgematele kohtadele määrata noori mehi, kellel veel väga vähe kogemusi ja teadmisi, mida nad hakkavad omandama alles teenistuses olles; Kojas nõuavad aga töötingimused juba vilunud tööjõudu ega luba oodata, kuni inimene õpib.

Hoopis põhjendamatu on kirjutise autori väide, nagu maksetaks Koja ametnikkudele peale palga veel eritasu. Tõsi, käesoleva aasta eelarves oli küll eritasude arvel ette nähtud 490.000 marka, kuid mitte Koja ametnikkudele, vaid erakorraliste ülesannete täitmise eest eriteadlastele. Kuid on korda läinud seda summat peaaegu täielikult kokku hoida ja neid ülesandeid Koja oma jõududega, ilma eritasu maksimiseta, korraldada. Ka edaspidi ei kavatse Koja juhatus ametnikkudele mingeid eritasusid maksa.

Sama lugu on ka juriidilise abi andmiseks määratud summadega. Neid summaseid ei jaotata Koja palgaliste ametnikkude vahel ega anta sellest ühelegi palgalisena. Krediit on eelarvesse üles võetud vaid selleks, et erakorralistel juhtudel juriidiliste küsimuste lahendamise otstarbel, milliseid Kojal kui üleriiklikul asutusel palju võib tekkida, sellest tekkivaid kulusid katta.

Nii ühed kui teised kulud, eriti aga ametnikkude arv Kojas, on tingitud peamiselt Koja seadusest, muuseas sektsioonide süsteemis. Ei tohiks vist keegi nõuda, et Koda peaks keelduma kuludest, milliseid ette kirjutab Koja töö ja tegevus.

Siin kohal ei oleks ka üleliigne pisut peatuda Koja 1928. a. eelarve juures, mis Koja peakoosoleku poolt 2. detsembril a. ühel häälel vastu võeti. See eelarve on tasakaalu viidud 11.640.000 marga peale, seega 2.046.467 marka vähem kui seda oli 1927. a. eelarve.

Eelarve vähendamine on tingitud sellest, et Kojal nüüd, kus tal paariaastane praktika seljaga, juba teatud kogemused ja ülevaade on nende kulude kohta, millised teda aasta vältel ootamas. Mis puutub eriti palgakuludesse, millega „Kalli koja“ autor oma kirjutises Kojale

kõige valusamat hoopii püüdis anda, siis tuleb tähendada, et 1928. a. palgakulud on ette nähtud 338.000 marka vähem 1927. a. eelarves ette nähtud samadest kuludest. Koda ei ole küll vähendanud ametnikkude töötasu, on aga sealjuures ametnikkude ja palgaliste jõudude koosseisu viimase võimaluseni kokku tõmmanud, mida võimaldas Koja ametnikkude personaali intensiivne töö nende ametlal.

1928. a. eelarve kokkutõmbamine on võimaldanud ka Koja heaks võetavat maksunormi alandada. Endiseks on jäetud ainult maksunorm põhüürimaksu pealt (milline aga juriidilistel isikutel 1928. a. vististi kaob), kõikide muude ärimaksude pealt on maksunormi alandatud 5 protsendi pealt nelja protsendi peale, mis kogu Koja sissetulekutest ühe viiendiku ehk teiste sõ-

nadega 20% välja teeb. Nii ei tohiks see Koda ka eeloleval aastalgi just nii väga „kallis“ olla, nagu seda mõnel pool näikse kardetavat.

Võib veel kõne all oleva kirjutise iseloomustamiseks ära märkida paari joont: Autor näitab äride registreerimismaksude hiiglasummat esimesel aastal — 2.650.000 marka, vaikib aga sihilikult sellest, et järgnevatel aastatel summa on seevõrra väike, et Koda peab juure maksma.

Järelmärkus: Koja juhatus on seletuse avaldamisega viivitanud, et Koja peakoosoleku seisukohta 1927. a. eelarve täitmise ja 1928. a. eelarve kohta ära oodata. Nüüd on 2. detsembril peakoosolek, mis koondab endas kaupmeeste, töösturite, panga- ning kinnitusasutiste ja laevaomanikkude esinduse, üle maa juhatuse ja nõukogu seisukohad ühel häälel heaks kiitnud.

Kaubandus-tööstuskoja uuesti valitud nõukogu esimene koosolek 16. dets. 1927. a.

Koja 2. detsembril peetud üldkoosolekul kahe järgmise aasta peale valitud nõukogu pidas 16. detsembril l. a. oma esimest koosolekut.

I.

Nõukogu esimeheks valiti 1928. a. peale endine nõukogu esimees hra Konstantin Päts tagasi. Samuti valiti tagasi nõukogu abiesimees hra Ed. Säkk. Sekretäriks valiti hra H. Neuhaus ja abiks hra M. Weeber.

II.

Tagasi astunud Koja liikme (V sekts.) hra J. A. Rekandi asemele otsustati Koja liikmeks kutsuda kandidaat hra Arthur Rikard (V sekts.) Viljandist.

III.

Eesti Panga nõukogu liikmete kohtadele otsustati esitada allpool nimetatud kandidaadid, kelle seast vabariigi valitsus valib kolm liiget Eesti Panga nõukogusse:

1. Kesker, Villem;
2. Koppel, Karl;
3. Kurvits, Paul;
4. Luther, Martin;
5. Peterson, Ferdinand;
6. Puhk, Joakim;
7. Rosenvald, Eduard;
8. Tofer, August;
9. Vestel, Georg.

IV.

Nõukogu poolt kinnitati Koja osakondade koosseisude määrused ja asjaajamise juhtnõõrid. Esimeses järjekorras on kavatsus osakondi ellu kutsuda Tartus, siis Narvas ja Pärnus.

V.

Nõukogu arutas läbi ja võttis vastu Balti riikide majanduskonverentsil ettekandele tulevate referaatide teesised ja resolutsioonide kavad, millest kirjutasime lähemalt „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 21, 1927. a.

Kaubandus-tööstuskoja esimees hr. Joakim Puhk pikemaks ajaks välismaale sõitnud.

26. detsembril l. a. sõitis Kaubandus-tööstuskoja esimees Soome kindralkonsul hr. Joakim Puhk paariks kuuks välismaale tervist paranda-

ma. Tema aset Kaubandus-tööstuskojas täidab juhatuse abiesimees hr. Ed. Rosenvald.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt.

Tallinna pangad alandavad raha protsente.

Tallinna Pankade Nõukogu büroo poolt võeti vastu 15. skp. otsus läbi viia laenuprotsendi alandamine Tallinnas alates 1. jaanuarist 1928. a. Ühtlasi alandatakse ka hoiumummade pealt makstavaid protsentmääri. Selle otsuse järgi on laenuprotsendi ülemmäärad ühes panga komisjoniga järgmised: vekslidiskont kuni 3-kuulise tähtaajaga — 12% p. a. ja üle 3-kuulise tähtaajaga — 13% p. a., kontokorrent — maksimum 14% p. a. Hoiumummade pealt aastase tähtaajaga makstakse selle otsuse järgi kuni 9% ja 6-kuulise tähtaajaga — 8% p. a., lühemaajaliste, vähemalt 1-kuulise ülesütlemisega ja eritingimustega hoiumummade pealt kuni 7½% p. a. Jooksva arve protsent jääb endiseks, nimelt 6% p. a. Tallinnas tegutsevad erapangad, kes Tallinna Pankade Nõukogusse kuuluvad (nimelt kõik 9 aktsiapanka, 1 ühispank, 1 linnapank ja 1 pangakontor), on kirjalikult kinnitanud, et nemad büroo poolt ettepanud normid omaks võtavad. Nii siis võetakse uuest-aastast nendes pangaasutustes alandatud protsentmäärad tarvitusele.

Peale Tallinna Pankade Nõukogusse kuuluvate pankade on veel Tallinnas 11 väiksemat rahaasutust. Nendest on suuremad: Tallinna Majaomanikkude Pank, Põhja-Eesti Ühispank, Tallinna Juudi Ühispank, Tallinna Hoiu- ja Laenu-Kassa. Seni on viimastes protsentmäärad olnud üldiselt kõrgemad kui Pankade Nõukogusse kuuluvates pangaasutustes. Tallinna Majaomanikkude Panga kohta on teada, et uued protsentmäärad ei ole temale vastuvõetavad. Teiste kohta ei ole teateid, kas nemad ka alandavad oma juures protsentmääri või mitte. Kui nemad ka ei järgne ses asjas suurematele pankadele, ei ole sel suurt tähendust, sest nende osa meie rahaturul on väike.

Eesti aktsiaseltside seisukor- rast.

1925. a. avaldatud seaduse kohaselt pidid kõik majandusliku iseloomuga ettevõtted, mis on kohustatud avalikult aru andma, nagu aktsiaseltsid, osäühisused, tarvitajateühisused jne., oma bilansid kulla alusele üle viima, mille juures nende aktiiva ja passiva summad tegelikule olukorrale pidid vastama. Viimase tarviduse kutsusid esile asjaolud, et suur osa ettevõtteid, mis juba Vene ajal tegutsenud, oma bilansid Eesti riigi alul rublade pealt markade peale vahekorras 1 : 1 ümber arvasid, nii et ettevõtte tegeliku varanduse kohta

bilansi järele võimatu oli otsustada. Eriti tekkisid sellest raskused maksustamise alal, nii et marga stabiliseerimisega n. n. kuldbilansi alusele üleminek tarviliseks osutus.

Välja arvatud mõned üksikud ettevõtted, on nüüd kõik bilansid kulla alusele seatud ja sellekohase komisjoni poolt kinnitatud, nii et 1926. aasta kestes juba nende ettevõtete seisukorra üle pildi saame.

Sellekohaste andmete järele on Eestis 304 aktsiaseltsi, sellest arvust 159 tööstuslikku ettevõtet, 27 pank ja kinnitusaaktsiaseltsi ning 118 kaubandus-, speditsooni- j. t. aktsiaseltsi. Nende aktsiaseltside kogubilanss ulatub ümmarguselt 378,4 miljoni krooni peale, kinnisvara — 112,8 ja vallasvara 96,1 miljoni kroonini. Selle vastu on amortisatsioonikapitali koguväärtus 102,2 miljonit krooni.

Asfalditehas Eestis.

Inglise firmal „Colas“ on kavatsus Tallinnas käima panna suuremat asfalditehast; asfalti kaivatsetakse välja töötada põlevkivitõrvast. Sellekohased katsed on annud rahuldavaid resultate, — sest põlevkivitõrvast asfaldiga kaetud tänavad on osutunud täiesti vastupidavaiks. Firma olevat nõus välja panema poole tehase ülesehitamiseks tarvisminevast kapitalist, kuna teise poole annab riik.

Või- ja munadeekspordi tõus.

Novembrikuus eksporteeriti Eestist 12.760 tünni võid 9802 tünni vastu läinud aasta novembris. Või veeti peamiselt Saksamaale (12.353 t.), kuna mõni sada tünni sellest läks Inglismaale.

Munade väljavedu novembris oli 873.000 tk. 618.000 tk. vastu läinud aasta novembris. Saksamaale läks 707.000 muna, ülejäänud veeti Inglismaale.

Tallinna sadama arendamise kavandite võistlus.

Tahetakse muretseda kindel projekt, mille järele tuleks Tallinna sadamat tulevikus suurendada ja üldse laiendada. Seepärast on rahvusvaheline võistlus Tallinna sadama arendamise kavandite peale välja kuulutatud. Vääriliseks tunnustatud projektide eest määratakse auhinnad:

1.-	auhind	400.000	marka
2.	„	250.000	„
3.	„	100.000	„

Auhinnatud kavandid jäävad mereasjanduse peavalitsuse omanduseks ja äranägemise järele kasutamiseks. Ka projekte, mis auhinnata jäetud, võib mereasjanduse peavalitsus omandada 50.000 marga eest.

Võistluskavad tulevad anda mereasjanduse peavalitsusele mitte hiljem kui 10. märtsil 1928. a. Postiteel saadetud võistluskavandid loetakse õigeks ajaks esitatuks, kui nad hiljemalt 10. märtsiks 1928. a. postile antud ja kõige hiljemalt 17. märtsiks 1928. a. Tallinna saabunud.

Lähemaid tingimusi kavandite võistluse asjas teatab mereasjanduse peavalitsus Tallinnas.

Koguteos „Tartu“.

Tartu linna väljaanne, 728 lhk. eestikeelset osa, 78 lhk. prantsuskeelset resümeed ja erivihk plaanide, kaartide ning tabelitega. Tartu linna uurimistoimkonna toimetis, hind kalingurkõites 1600 mk. „Postimehe“ trükk.

Raamat koosneb kolmest eriosast. Esimese, ajaloolise osa, mis sisaldab Tartu ajalugu orduajast kõige uuema ajani, on kirjutanud O. Freymuth, dots. P. Treiberg ja mag. H. Kruus. See osa annab kavankindla ja täieliku ülevaate Tartu linna ajaloolisest arenemisest mitmesuguste valitsuste võimu all, alates orduajaga ja lõpetades Eesti vabadussõjaga.

Geograafilises osas kirjeldab cand. A. Mjeller Tartu aseme geomorfoloogiat ja hüdroloogiat, kuna Edg. Kant on kirjutanud õige põhjaliku uurimustöö „Tartu linn kuj ümbrus ja organism“. See suurepärase monograafia sisaldab üle 200 pildi, kaardi ja plaani ja annab täielise pildi Tartu hoonestiku, rahvastiku, selle teotsemisala jne. kohta.

Üldosas leiab käsitlust mitmeilt autoreilt Tartu rahvastik, ehitusasjandus, linna õiguslik seisukord, omavalitsuse organisatsioon, rahandus, tööstus-kaubanduslik tegevus, pangaasjandus, jne. jne. Raamatu trükk ja paber on hea.

Sarnase suure väärtusega koguteose väljaandmisega on Tartu linn astunud eeskujuliku sammu, mille järeletegemist tuleb küll kõigile meie kodumaa linnadele tungivalt soovitada.

Kartulijahu (tärglise) valmistamine Eestis.

Eestis on ligi 10 kartulijahuvabrikut, neist 4 suuremat. Nende toodang oli viimase 5 aasta jooksul järgmine:

1922. a.	2.059,5 tonni
1923. a.	1.010,5 „
1924. a.	1.260,0 „
1925. a.	1.798,5 „
1926. a. ligi	1.700 „

Kui suureks võib 1927. a. toodang kujuneda, ei ole veel teada, kuid töösturite arvamisel tõuseb ta vaevalt läin. aasta toodanguni, sest tänavuste kartulite tärglise sisaldavus on väiksem, kartulihinnad aga tõusevad.

Eestis valmistatud kartulitärglise hulk ei kata ainult sisemaa tarvidust, vaid tärglist viiakse rohkesti välismaale. Nii on viimasel 3 aastal välja veetud:

	tonni	milj. Emk. väärtuses.
1924. a.	437,8	20,5
1925. a.	370,1	15,1
1926. a.	798,0	26,1

1927. aasta 9 kuu jooksul on välja veetud 1.857,7 tonni 55,9 milj. Emk. eest. Peaturuks Eesti tärglisele on Soome, väikesel hulgal veeti teda veel Daani, Belgiasse, Rootsi- ja Inglismaale. Soome ostis 1924. a. 407,8 tonni, 1925. a. 370,0 ja 1926. a. 668 tonni.

Kartulijahu suurmüügi hind kõikus 1. a. Tallinna börsikomitee noteerimisel 525 ja 575 E. marga vahel ühe puuda pealt (1 pd. = 16,38 kg.).

Läti:

Läti-Vene kaubalepingu realiseerimine.

„Br. Seme“ kirjutab: Lepingu jõusseastumisest on möödunud terve kuu, kuid Läti ärimehed ja töösturid on saanud seni õige tähtsusega tellimisi. Vene asutused tasuvad ainult osa tellimiste väärtusest sularahas, kuna suurem osa tuleb anda 6—12-kuulise krediidi peale.

Vene kaupade import Lätisse on aga suuresti kasvanud. Viimase 9 päeva jooksul on Läti toodud 193.000 klgr. Vene soola, 582.000 klgr. petrooleumi ja suuremal hulgal šuhkrut. Nende kaupade pealt saab Vene 25—30% tollialandust. Oma kaupa ei müü Vene siiski odavamalt. Tagajärjeks on Lätil kahekordne kahju: 1) tollimaksu puudujääk riigikassas ja 2) tollivahe välisvaluutas läheb Nõukogude Venele, millelega halveneb riigi maksubilanss.

Läti linakaubandus.

Suurte pakkumiste tõttu on välismaade linavabrikud lina hinda alandanud 115 naelsterl. pealt 100 naelsterl. peale tonnist. See olevat aga häri-

lik sügishooaja nähtus, sest tegelikult olevat tänavune linasaak 50.000 tonni võrra vähem kui nõudmine. Linahinna olevat maha löönud Läti naabrid. Nii müüvat leedulased oma linu 76, eestlased 100, venelased 96 naelsterlingi eest tonni. Loodetakse, et hinnad pärast tõusevad. Läti lina kvaliteet olevat väga hea. Novembrikuu jooksul on Läti keskladusse ära antud 3000 tonni.

Läti-Vene linaleping.

„Jaun. Sin.“ kirjutab: Vene kaubandusliku esinduse ja „Eksportlen“ voliniku Schilinschi ja Läti rahaministeeriumi vahel on jõutud kokkuleppele Läti-Vene linahindade ühtlustamise ja ühise esinduse üle välisturgudel. Mõlemad pooled on kohustatud linahindu mitte alla laskma. Kui aga välisostjad seda püüavad, siis müügist ära öelda. Kokkulepe jääb jõusse kuni selle ajani, mil ühise linamüügi leping jõusse astub, mis arvatavasti sünnib tuleva aasta alul.

Konservide asemel ostab Vene Lätilt soolakala.

„Br. Seme“ 5. XII. Kaubalepingu järele pidi Venemaa Lätilt ostma 225.000 lati eest konserve. Vene esindajad ei osta aga Lätist praegu mitte kalakonserve, vaid soolakala püttides, mis Moskvasse saadetakse ja seal ümber töötatakse ning siis Vene oma kauba nime all turule lastakse.

„Riia kalakonservide vabrik“ on sarnaste kalade peale saanud suurema tellimise.

Läti-Ameerika kaubaleping.

„Jaun. Sin.“ 5. XII. Lähemal päeval uuenetakse Läti välisministeeriumi ja Ameerika saatkonna vahel läbirääkimisi kaubanduslepingu asjus. Otsustades juhtnööride järele, mis Läti Washingtonist saanud, võib loota, et leping seerkord alla kirjutatakse.

Läti ehitab uue pekonivabriku.

„Latvis“ 4. XII. Läti Maapank on otsustanud Lätgallias ehitada pekonivabriku. Vabriku ehitamiseks on pank lubanud 600.000 latti krediiti.

Leedu :

Eesti-Leedu vaheline väliskaubandus.

Leedu väliskaubandus 1927. a. jaanuarist kuni septembrini (9 esim. kuu jooksul) avaldus järgmistes arvudes:

Väljavedu 295.016,4 tonni Lit. 179.092.200.—
Sissevedu 480.070,9 „ Lit. 195.247.800.—

Seega oli Leedu väliskaubandusbilanss 1927. aasta esimese 9 kuu jooksul Lit. 16.155.600.— võrra passiivne.

Tallinna Krediit Pank A./S.

Äriseis 30. novembril 1927. a.

Aktiva.		Passiva.	
Kassa ja arved teistes pankades Mk.	40.830.274.—	Aktiivkapital . . . . . Mk.	120.000.000.—
Väärtpaberid . . . . . „	3.033.627.—	Talavarakapitalid . . . . . „	30.000.000.—
Välismaa raha ja veksl välisvaluutas . . . . . „	18.187.240.—	Amortisatsioonikapital . . . . . „	25.600.000.—
Laenud . . . . . „	735.511.209.—	Ametnikkude abiandmise kassa kapital . . . . . „	2.274.916.—
Korrespondendid:		Hoiusummad . . . . . „	574.189.750.50
„Loro“ Mk. 15.704.977.—		Korrespondendid:	
„Nostro“ „ 50.565.468.—	66.270.445.—	„Loro“ Mk. 83.675.552.50	
Osakonnad . . . . . „	8.373.585.50	„Nostro“ „ 31.470.111.—	115.145.633.50
Garantiid ja akkreditiiivid . . . . . „	236.991.759.—	Osakonnad . . . . . „	9.687.115.50
Liikumata varandus . . . . . „	114.401.00.—	Aval reeditorid . . . . . „	236.991.759.—
Makstud 0/0 ja komisjon . . . . . „	27.219.407.—	Rediskont ja laenud teistes pankades . . . . . „	60.922.597.—
Kulud . . . . . „	15.966.476.—	Saadud 0/0 ja komisjon . . . . . „	89.137.423.—
Muud aktivad . . . . . „	20.206.518.—	Muud passivad . . . . . „	23.046.111.—
	Mk. 1.286.995.540.50		Mk. 1.286.995.540.50

Juhatus.

Eesti osatähtsus Leedu väliskaubandusbilansis oli järgmine:

Leedust Eestisse eksport. 77,3 tn. Lit. 66.600
Eestist import. kaupu 643,1 tn. Lit. 2.071.000

Leedust Eestisse eksporteeritud ained olid järgmised:

Toiduaineid (peaasjal. vikid)	Lit.	6.300
Toores- ja poolvalmisaineid (kaltsud)	,,	42.000
Valmissaaduseid (peaasjal. needid)	,,	18.300

Eestist eksporteeriti samal ajal Leedusse:

Toiduaineid	Lit.	300.
Tsementi	,,	25.500
Muid toores- ja poolvalm. aineid	,,	7.800
Valmisaineid (riiet, kujutud töid, niiti, paberit, instrumente ja aparate, masinaid, nahku, raua- ja teraskaupu, värve ja värnit-sat, tnaatk., jalanõusid, malm-kaupu jne.	,,	2.037.400

Soome :

Novembrikuu majanduse ülevaade.

Majanduslik elu on kuu jooksul normaaltempo arenenud. Tööstuse konjunktuur püsib endisena. Metallitööstuse sulu likvideerimiseks peeti jälle pikki läbirääkimisi, kuid need lõppe-sid ka seekord tagajärjeta. Metallitöösturid on nüüd vabrikute korterites asuvaid streikivaid töölisi asunud välja tõstma, mis suurt pahameelt sünnitab.

Isegi kodanlik ajakirjandus nuriseb, miks seda suvel ei tehtud. Vineeritööstus kannatab turu puuduse tõttu. 1. nov. lahkusid vineeritöös-tuse ühingust pooled ettevõtted; nimetatud ühin-gu kaudu korraldati seni ühiselt saaduste müüki hindade alalhoidmiseks. Nüüd peale ühingu la-gunemist langesid ka vineerkauba hinnad 10 kuni 20% võrra. Kogunenud tagavaradest on süiski raske lahti saada. Viimasel ajal peavad vineer-itöösturid läbirääkimisi, et omavahel kokku lep-pides vineeri produktsiooni vähendada. Talve tõttu on ehitustööd vähenenud, samuti ka laeva-de liikumine, mille tagajärjel tööta töölise arv on kasvanud. Kuu lõpul oli töötumaid Soomes tööbörstil registreeritud 1641 mees- ja 308 nais-töölist.

Kapitali investeerimine osa-ühisustesse. S. a. esimese 9 kuu jooksul on uusi o.-ü-si asutatud 186, põhikapitaliga 80,9 milj. Smk., neist on 94 ehitusosaihisused, kapita-liga 61,3 milj. Smk., tööstuse o.-ühisused 48, ka-pitaliga 11 milj. m. Kõige rohkem on kapitali investeeritud nahatööstusse, selle järele tuleb puutööstus. Põhikapitali on suurendatud 9 kuu

jooksul 85 o.-u.-st kogusummas 69,9 milj. Smk. võrra. (1926. — 50 o.-ü. — 12 milj. mk.). Sel-lest on tööstuste o.-ü-ste põhikapitali suurenda-tud 32,7 milj. Smk. 9 kuu jooksul likvideerisid tegevuse 46 o.-ü., põhikapitaliga 14,8 milj. Smk., neist tööstuse o.-ü.-sed 16, põhikapitaliga 3,8 milj. Smk.

Laevasõidu allat.

Veel lisatoetus Turku-Stok-holmi liinile. Soome valitsuse ettepanekul on seim määranud Turku-Stokholmi laevaliinile lisaks senise 2 milj. Smk. veel 400.000 Smk. tin-gimusega, et seitsmes kord nädalas ühendus sisse seataks. Sellega maksab Soome riik sellele lii-nile igal aastal 2.400.000 Smk. ning kui arvesse võtta, et Rootsi maksab kuuldavasti 1.000.000 Smk., siis on kogu toetus 3.400.000 Smk.

Rootsi :

Kartuliturul valitses headest konjunk-tuuridest hoolimata teatav ebakindlus hindade suhtes, mis oli tingitud liig suurest kartulite juu-reveost Eestist ja Lätist. Sissevedu mõlemalt maalt oli nii suur, et kartulite peaostja, Stokhol-mi linna, tarvidus praegu olevat täidetud kuni detsembri lõpuni. Põhja-Rootsis tuli aga juba järeleküsimisi tuleva kevade ostudeks ja kartuli-kaupmeeste ringkondades valitseb arvamine, et kartulite hinnad kevadeks märksa tõusevad.

Eesti ja Soome võistlus Stokholmi elusloo-made ja värske loomaliha turul ajas Lõuna-Rootsi põllupidajad ärevusse. Nende poolt ühel koosolekul valitud komisjon esitas valitsusele märgukirja, milles palus elusloomade ja värske loomaliha sissevedu Eestist ja Soomest kas kee-lata või kitsendada. Valitsus pole seni asjas sei-sukohta võtnud ja on kahtlane, kas ta asjale üldse käiku annab.

Norra :

Huvitavad andmed Norra-Vene kau-bandusliku läbikäimise kohta ilmusid lehtedes. Nende järele on see kaubavahetus, mis 1920. aastal oli kõigest 2 milj. krooni, järgmistel aastatel kasvades 1927. a. seni möödunud kuude jooksul juba tõusnud 30 milj. kroonini, olles seega suurem kui Norra kaubavahetus Rootsi ja Daa-niga ning sama suur kui N. kaubavahetus Prantsusmaaga. Norra väljaveokaupadest kõne all oleval ajal on suuremat osa mänginud hee-ring, alumiinium, ferrosilitsium ja paber, kuna Venemaalt Norra on toodud suuremal määral vilja (14 milj. kr.), petrooleumi (700.000 kr.) ja nahku.

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“

ilmub ka 1928. aastal korralikult kaks korda kuus.
Tellimishind endiselt 250 mk. aastas ja 150 mk. poolaastas.

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda Tallinnas, Lai tän. 45, telefon 17-77.

Väljaspool Tallinnat võtavad tellimisi vastu:

Narvas, hra K. Ratassepp, Tallinna maantee 5.

Pärnus, „ E. Puhk, Nikolai tän. 6.

Viljandis, „ V. Puhk, Tallinna tän. 3.

„ kirjastusäri „Valgus“.

Tartus, hra J. A. Rekand, Suurturg 3.

Rakveres, „ H. Rütman, Laada tän. 27.

Haapsalus, „ V. Ignatjev, Karja tän. 6

ja kõik vabariigi postkontorid ja postiagentuurid.

Millest kirjutab „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“?

Olles ainus majanduslik aegkiri Eestis, paneb „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ ka 1928. a. erilist rõhku sisu mitmekesisusele, tuues ärialaal tegutsevale lugejaskonnale hulga väärtuslikku ja populaarselt kirjutatud lugemismaterjali kaubanduse-, tööstuse- panga- ja kinnitusa- jaanduse ning merisõidu alalt, eriti aga praktilisi näpunäiteid organisatsiooni korraldamise ja kauba ostu-müügi kohta. Edasi toob „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ igas

Käesoleva numbriga läkitame lugejatele kätte tellimiskaardid, mida palume lahkesti vajalike andmetega täita ja postile anda. Selle numbriga lõpetame aegkirja saatmise nelle, kes tellimist 1928. a. peale pole uuen- danud.

numbris ärimehelike hädavajalikkude informatsiooni tur- gude, kaubahinda- de, rahakursside, uute seaduste ja määruste ning pal- jude teiste iga- päevses ärilises te- gevuses lahendust nõudvate küsimus-

te kohta. Suurimat tähelepanu pöörab „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ puu- duste ning väärnähtuste selgitamisele meie maksusüsteemis ja uute kaubandusse ning tööstusse puutuvate seaduseelnõude refereerimisele. Samuti leiab „Kaubandus-töös- tuskoja tegevus“ aegkirja veergudel võimalikult täielist peegeldust, luues kindla ja vahetuma ühenduse meie majandusliku parlamendi ja selle valijate vahel.

Toimetus.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi:

Avaldatakse teadmiseks ja taitmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

1.

I. A. Sisseveotariifis.

1) Papp kaetud Lun crusta-massiga, mis koosneb oksudeeritud linaseemneõli, kolofooniumi, kriidi, talgi, lithoponi, puujahu ja varvi segust (tarvitatav seinatapeetidena), t. t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks, kui aga samasugune kaup sisse tuuakse puuvillase kangaga ühenduses, siis kui linoõlem, t. t. § 194 vastava punkti alla. (Tollikomitee otsus 3. dets. 27. a. nr. 1425.)

2.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee seletas:

1) Eesti tehas võib oma puuvillaseid kangaid välismaale saata kummeerimiseks samal alusel, nagu apreteerimiseks, värvimiseks jne. Raha- ja kaubandus-toostusministrite määruse kohaselt 24. jaanuarist 1924. a. nr. 246 (arvesse võttes muudatust, mis „R. T.“ nr. 50 samal aastal avaldatud, ning rahaministri seletust 28. juunist 1924. a. nr. 1476). — T. k. ots. 26. nov. 27. a. nr. 1419.

2) — a) Eesti-Greeka lepingus ettenähtud kaupu, mis sisse toodud enne lepingu jõusse astumist, võib selle lepingu järele labi lasta ainult juhul, kui, kuni lepingu jõusseastumise päevani, nad pole revideeritud ja ka revideerimistahtaeg pole möödunud (tollis. § 228).

b) Tahendatud kaupade kohta, arvesse võttes nende iseloomu, peavad korrapärased päritolutunnistused (veinide kohta uhtlasi või asemel — vastav laboratooriumi tunnistus) esitatud olema tingimata enne äratollimist ja väljalaskmist, kusjuures aga nende dokumentide kokkuseadmiseks ettenähtud soodustatud tähtaega võib lugeda erandina lepingu jõusseastumise päevast, kui kaubad on varem välja saadetud.

c) Esitatavad paritolutunnistused peavad sisaldama kauba täpset nimetust, eriti aga rosinat kohta tõendust, et nad on tööpoolest eht „sultaniinid“ (tundemargid: loomulikud, enam-vähem heledad rosinad, kunstlikult pleekimata, ilma kivikesteta. Tollidirektori ringkiri nr. 44 1927. a. § 1 p. 3) T. k. ots. 3. dets. 27. a. nr. 1435.

Jäätete edasiandmise tunnikava radio ringhäälingute teel.

Kellaaeg. Laine pikkus. Jaama nimetus.

7—00	750	Hango
8—00	408	Tallinn.
8—50	526,3	Riia.
9—00	394,7	Hamburg. (Esmaspäev välja arvatud.)
9—20	251,1	Bremen
9—20	254,2	Kiil.
10—00	600	Rootsi jäämurdjad too ajal.
12—00	329,7	Konigsberg. (Algas. 12. dets.)
12—35	526,3	Riia.
12—45	600	Rootsi jaamurdjad too ajal.
13—00	375	Helsingi.
13—30	408	Tallinn.
14—05	394,2	Hamburg.
14—05	251,1	Bremen.
14—05	254,2	Kiil.
14—10	600	Rootsi jäämurdjad pühapäevadel.
17—45	1000	Leningrad.
18—00	408	Tallinn.
18—10	600	Vene jäämurdjad.
19—15	329,7	Königsberg.
21—00	750	Hangó.
22—00	526,3	Riia.
24—00	1000	Leningrad.
00—25	394,7	Hamburg.
00—25	251,1	Bremen.
00—25	254,2	Kiil.

Jäätete edasiandmise tunnikava raadiotelegrafi teel.

Keellaaeg. Laine pikkus. Jaama nimetus.

9—00	600	Vene jäämurdjad.
9—15	600	Läti jäämurdjad.
9—30	600	Eesti jäämurdjad.
10—00	600	Rootsi jäämurdjad.
11—15	4800	RET (Vene).
11—40	3500	AZI (Eesti).
12—00	600	RDB (Vene).
12—10	1100	KAW (Saksa).
12—25	2650	KCX (Läti).
12—30	2150	OJA (Soome).
12—40	1100	KAW (Saksa).
12—45	600	Rootsi jäämurdjad.
12—50	4200	SAI (Rootsi).
14—00	600	EDB (Vene).
14—10	600	Rootsi jäämurdjad pühapäevadel.

Kellaaeg.	Laine pikkus.	Jaama nimetus.
14—15	4200	SAI (Rootsi) pühapäevadel.
14—50	600	Läti jäämurdjad.
15—00	4800	RET (Vene).
15—30	600	Eesti jäämurdjad.
16—00	600	Soome jäämurdjad.

Kellaaeg.	Laine pikkus.	Jaama nimetus.
16—20	2150	OJA (Soome).
17—00	600	Soome jäämurdjad.
18—10	600	Vene jäämurdjad.
18—30	600	RDB (Vene).
20—35	2650	KCX (Läti).

Turgude ülevaade.

Rahaturg Eestis.

Suurenenud nõudmine raha järele on tõstnud ka raha ringvoolu, misjuures ühtaegu on paranenud ka kullakatte protsent (umbes 55%). Viimasel ajal on jõutud lühiajaliste laenuõudmiste alal katta kogu tarvet. Pikaajaliste krediitide alal pole seisukord muutunud, ainult hüpoteekideturul võib märkida tähtsusetut elavust. Rääkimisi tekitab lühiajalise krediidi kõrge protsent, mida tahetakse lähemal ajal alandada. Ühispankade ülemaailisel kongressil selgus, et rahaturu pinevus ka provintsi rahaturul tunduvalt on vähenenud, kusjuures hoisummad pankades tõusevad ja seega ühes ka raha voolavus. Mitmel pool on seepärast hoisummade protsenti alandatud 6% peale ja kestvate tähtajaliste hoisummade pealt 9% peale. Sellekohased sobimused Eesti Panga ja Tallinna aktsiapankade vahel pole veel jõudnud lõpule. Eesti Pank on uue põhikirja järele kohustatud diskonto- ja kontokorrentprotsendi vahel tõstma 1½% peale. Käesoleval ajal on diskontoprotsent 8% ja kontokorr.-protsent 9%. Vastavalt olukorrale rahaturul on Eesti Pangal kavatsus 1. jaanuarist diskontoprotsenti 7½% peale alandada.

Äritegevus detsembrikuus.

Jõulueelset äritegevust võis nimetada rahuldavaks, sest see oli tunduvalt elavam kui läinud

aastal. Sisseveo statistika järele võib otsustada, et mitmed tarvitavad artiklid võrreldes eelmise aastaga tunduvalt on tõusnud, mis lubab eeldada ka tarvitaja ostujõu kasvamist. Edasi võib ostujõu kasvamist oletada ka sellest, et tarvitaja on hakanud eelistama enam väärtuslikku kaupa, mida varemalt ei olnud märgata. Eriti tekstiilkaubanduse alal võime märkida elavust. Ka pinevuse lahendamine rahaturul on äritegevuse seisukorra paranemiseks oluliselt kaasa mõjunud. Käesoleval ajal on iga pank valmis häid kaubaveksleid diskonteerima, kuna varemalt äri rahvas oli sunnitud tegevuskapitali mujalt allikatest otsima, mis aga tunduvalt oli kallim.

Seisukord puuturul.

Talvehooaja tulekuga on suuremad metsalaadimised lõppenud. Tagavarad, mis ületalve seisma jäävad, pole kuigi suured, pealegi on osa nendest juba müüüdud. Aasta algusest kuni 1. novembrini on laudu ja planke eksperteeritud 58.000 standarti 56.000 stand. vastu läinud aasta esimese 10 kuu jooksul. Hindade seisukord ja arenemine valisturgudel on metsaeksporditööride keskel tekitanud optimistlikke väljavaateid, mis avaldub metsaaktsjonitel kõrgemates pakkumistes, kus takshinnast keskmiselt 65% üle pakutakse (läinud aastal 20%).

Toiduainete turg.

	London.
23. XII. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba . . . . . £	— — 56/6
Hard Winter . . . . . ”	— — 49/3
Rosario Santa . . . . . ”	— — 49/—
Jahu, kaal—280 Ingl. naela.	
Manitoba . . . . . ”	— — 37/6
Austraalia . . . . . ”	— — 35/6
Kansas . . . . . ”	— — 36/—
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal—370 Ingl. naela	— — 37/9
California, kaal—424 Ingl. naela	— — 56/—
Kaerad, kaal—320 Ingl. naela	
La Plata . . . . . ”	— — 24/9
Canada № 2 . . . . . ”	— — —

24. XII. Linnad, cif.		
Riga Z. K.	£	98 0 — 90.0
Pärnu H. D.	”	88.0 — —
Sianetz U/A Medjum	”	96.0 — —
Bacon, kaal—112 Ingl. naela	Sh.	
Iiri	”	75.0 — 92.0
Daani	”	73.0 — 83.0
Kanada	”	70.0 — 80.0
Munad, kaal—120 Ingl. naela		
Inglise	”	24.0 — 25.6
Iiri	”	22.0 — 23.0
Või, kaal—112 Ingl. n.		
Hollandi	”	188.0 — 188.0
Daani	”	182.0 — 184.0
Uus-Meremaa	”	150.0 — 174.0
Austraalia	”	136.0 — 170.0
Argentina	”	146.0 — 164.0
Eesti või	”	— — —
Läti või I sort	”	— — —

Hamburg.

27. XII. Nisu

Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. 236—244
 Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl. 16.15
 Hard Winter, cif 100 kgr. eest termini . . . fl. 13.80
 Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termini . . . \$ 7 - 8 1/2

Rukis

Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. —
 Western II, cif 100 kgr. eest fl. 12.15

Kaerad

Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. 213—220

24. XII. Odrad, talve

Sisemaa, tonni eest . . . Rmk 216—222

Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest . . . " 236—260

27. XII. Suhkur

C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco . . . £ 15/6

Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termini . . . £ 15/4 1/2 —
 Jaava 50 kgr. eest termini . . . " — —
 American Fine Granulated 50 kgr. eest . . . " — —

Riis

Burmah II, 50 kgr. eest . . . " 14/9

Raav

Purelard American, 100 kgr. eest . . . \$ 30 3/4 —
 Steamlard 100 kgr. eest . . . " — —

Võli, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest Rmk.

Sisemaa I sort . . . " — —
 " II " . . . " — —
 Välismaa I sort . . . " — —
 " II " . . . " — —
 " III " . . . " — —
 Eesti või . . . " — —
 Läti või, punane . . . " — —
 " must . . . " — —

Välisbörsid :

	L O N D O N										
	13. XII	14. XII	15. XII	16. XII	17. XII	19. XII	20. XII	21. XII	22. XII	23. XII	27. XII
Frank . . .	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02
Dollar . . .	4.8822	4.8820	4.8822	4.8810	4.8808	4.8818	4.8818	4.8822	4.8822	4.8821	4.8821
Rootsi kroon	18.08 1/4	18.08 1/4	18.08 1/4	18.08 1/2	18.08 1/4	18.07 3/8	18.07 1/4	18.07 3/8	18.07 1/4	18.07	18.07
Daani kroon	18.19 7/8	18.19 7/8	18.19 3/4	18.19 3/4	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
Norra kroon	18.34 1/4	18.34 1/2	18.34 1/2	18.33 3/4	18.33 1/2	18.33 1/2	18.34	18.34	18.34	18.34	18.34
Saksa mark	20.44 3/4	20.44	20.44 1/4	20.43 1/4	20.42 7/8	20.43 1/4	20.43 1/4	20.42 1/4	20.42 1/4	20.42 3/4	20.42 3/4
Soome mark	194.00	193.95	193.90	193.90	193.90	193.85	193.90	193.87	193.93	193.90	193.90
Floriin . . .	12.0759	12.0762	12.0756	12.0750	12.0743	12.0728	12.0756	12.0740	12.0750	12.0750	12.0750
Liir	90.02	89.95	89.97	90.00	89.96	89.97	89.97	89.97	92.65	92.64	92.64
Helveetsia fr.	25.28 1/8	25.27 7/8	25.28 1/4	25.28 1/4	25.27 7/8	25.27 3/4	25.26 3/4	25.25 1/2	25.24 1/2	25.25 1/2	25.25 1/2
Tähehhoal.kr	164.81	164.75	164.75	164.68	164.62	164.65	164.68	164.68	164.81	164.81	164.75
Belgia frank	34.89 7/8	34.89 3/8	34.89 3/4	34.89 1/4	34.89 3/4	34.89 3/4	34.90 1/8	34.91	34.90	34.90	34.90
Shillingid .	34.63	34.62	34.62	34.59	34.59	34.59	34.56	34.57	34.56	34.56	34.56
Poola slot .											
Pengo . . .	27.79 1/4	27.79 1/8	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79
Latt	25.29	25.29	25.29	25.29	25.29	25.29	25.28	25.28	25.28	25.28	25.28
Litt	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00	49.00
Tsherv . . .	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—	940.—
Kuld p/unts .											
Hõbe p/unts .	2/21 1/16	2/27 7/8	2/28 1/4	2/21 1/16	2/21 1/16	2/21 1/16	2/27 1/16	2/23 3/8	2/21 1/16	2/21 1/16	2/21 1/16
Plaat. p/unts											

	B E R L I I N										
	13. XII	14. XII	15. XII	16. XII	17. XII	19. XII	20. XII	21. XII	22. XII	23. XII	27. XII
Naelsterling	20.438	20.435	20.441	20.43	20.431	20.43	20.43	20.422	20.424	20.428	20.417
Frank . . .	16.485	16.48	16.48	16.48	16.48	16.47	16.465	16.465	16.47	16.47	16.46
Dollar . . .	4.186	4.1855	4.1855	4.185	4.185	4.185	4.185	4.1825	4.1825	4.1835	4.1810
Rootsi kroon	113.02	112.97	113.00	112.99	112.98	113.00	113.00	112.98	112.99	113.03	112.97
Daani kroon	112.35	112.31	112.32	112.28	112.28	112.27	112.26	112.22	112.25	112.26	112.18
Norra kroon	111.45	111.40	111.42	111.37	111.38	111.38	111.35	111.32	111.32	111.37	111.30
Soome mark	10.535	10.537	10.537	10.53	10.533	10.53	10.53	10.532	10.532	10.529	10.523
Floriin . . .	169.25	169.20	169.42	169.22	169.23	169.20	169.15	169.13	169.13	169.20	169.08
Liir	22.715	22.73	22.735	22.705	22.71	22.705	22.71	—	22.07	22.07	22.07
Helveetsia fr.	80.845	80.845	80.85	80.825	80.815	80.82	80.82	80.835	80.89	80.88	80.805
Tähehhoal.kr.	12.405	12.402	12.404	12.402	12.402	12.401	12.397	12.393	12.393	—	12.391
Belgia frank.	58.58	58.56	58.565	58.555	58.54	58.535	58.49	58.49	58.475	58.59	58.50

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme, kõrgem s. pd.	800—830	Õlikoogid, linaseemne pd.	320
" Ameerika ja inglise sõre, kõrgem sort	"	" päevalille "	330
" Ameerika ja inglise " " " " " "	820—825	" soja, jahu "	340
"J. Puhk ja Pojad" rukkijahu " " " " " "	350—360	Jahu, päevalille "	340
" " " " " " " " " " " "	480—530	Segajõutoit I s. "	"
" " " " " " " " " " " "	"	" II s. "	"
"J. Puhk ja Pojad" suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvillase kotiga.	"	Maizena toit "	"
Pütlijahu: " " " " " " " " " " " "	"	Nisukliid "	215—230
Rukkijahu patent (à 50 kg.) puud	570	Puuvillane riie, Bjas artss.	41,50—51,50
" harilik " " " " " " " " " " " "	490	" " " " " " " " " " " "	31,50—38,50
"Eesti Parem" saiajahu à 50 kg. " " " " " " " " " " " "	840	Lin, Liivi R. pd.	2300—2350
"Kalev" " " " " " " " " " " " "	800	" Petseri " " " " " " " " " " " "	2650—2700
"Taara" " " " " " " " " " " " "	770	" Võru " " " " " " " " " " " "	2550—2600
"Kungla" " " " " " " " " " " " "	730	" Tartu " " " " " " " " " " " "	2300—2350
"Sampo" " " " " " " " " " " " "	680	Linaseemned, õli 90% basis " " " " " " " " " " " "	390
Manna " " " " " " " " " " " "	900	Linaseemned, külvi " " " " " " " " " " " "	450—460
Jahu: nisu, pehme — sõre " " " " " " " " " " " "	680—900	Takud, Codilla, I sort " " " " " " " " " " " "	"
A/S. Rotermanni teh.: " " " " " " " " " " " "	"	" " " " " " " " " " " "	"
Jahu: nisu, pehme — sõre " " " " " " " " " " " "	670—890	" " " " " " " " " " " "	"
" rukk " " " " " " " " " " " "	345—355	" " " " " " " " " " " "	"
" " " " " " " " " " " "	460—480	Koks, valu " " " " " " " " " " " "	70—75
" " " " " " " " " " " "	335—340	" gaasi " " " " " " " " " " " "	75
Rukis, Eesti " " " " " " " " " " " "	"	Põlevkiivi, I sort A " " " " " " " " " " " "	10
" Vene " " " " " " " " " " " "	"	" " " " " " " " " " " "	9
" Ameerika " " " " " " " " " " " "	345—350	" " " " " " " " " " " "	7,50
Kaerad, toidu, Eesti " " " " " " " " " " " "	280—285	" " " " " " " " " " " "	5
" " " " " " " " " " " "	290—295	" " " " " " " " " " " "	"
Odrad, õlle " " " " " " " " " " " "	345—365	" Fenolaat " " " " " " " " " " " "	150—160
Odrad, toidu " " " " " " " " " " " "	335—345	" Gudroon " " " " " " " " " " " "	215—225
Riis, Burma II " " " " " " " " " " " "	620	" " " " " " " " " " " "	190—220
Kartulid, eksport " " " " " " " " " " " "	80—85	Raud, sordi " " " " " " " " " " " "	225—230
" piirituse " " " " " " " " " " " "	59—61	" vits " " " " " " " " " " " "	300—380
Kartulitärklis "Superieur" " " " " " " " " " " " "	600	" plekk " " " " " " " " " " " "	320—420
Pliim, pudelites " " " " " " " " " " " "	ltr.	" plekk, tsingitud " " " " " " " " " " " "	600—650
Või, eksport, I sort " " " " " " " " " " " "	pd. 5000—5200	Raudtalaad " " " " " " " " " " " "	230—250
Margariin, välismaa " " " " " " " " " " " "	2080	Teras, vedru " " " " " " " " " " " "	440—500
" kodumaa " " " " " " " " " " " "	1860—2090	" " " " " " " " " " " "	1200—1400
Kaseiin, Eesti " " " " " " " " " " " "	1350—1400	" " " " " " " " " " " "	270—280
Juust "Schweitsi", kodumaa " " " " " " " " " " " "	2900—3000	Belgia reejalase teras, siikus 45 " " " " " " " " " " " "	"
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.) " " " " " " " " " " " "	16560	Malm " " " " " " " " " " " "	"
" " " " " " " " " " " "	15840	Inglismaa " " " " " " " " " " " "	11.000—11.400
Kakao, Hollandi " " " " " " " " " " " "	pd. 2800—3200	Seatina " " " " " " " " " " " "	1100—1200
" inglise " " " " " " " " " " " "	2200—2600	Vaskplekk, punane " " " " " " " " " " " "	3400—3600
" Ameerika " " " " " " " " " " " "	1900—2000	" " " " " " " " " " " "	3400—3600
Kohv, Rio, Santos " " " " " " " " " " " "	4400—4800	Tsink-plekk " " " " " " " " " " " "	1800
" Kesk-Ameerika sordid " " " " " " " " " " " "	5500—7300	Masinaõli, Vene, " " " " " " " " " " " "	450—460
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon " " " " " " " " " " " "	8800—9800	" Ameerika " " " " " " " " " " " "	490—520
" " " " " " " " " " " "	7800—8800	" mootori " " " " " " " " " " " "	580—700
" " " " " " " " " " " "	4500—5000	" auto " " " " " " " " " " " "	650—1100
Suhkur, peenike, valge, Saksam. " " " " " " " " " " " "	685	Linaseemneõli " " " " " " " " " " " "	1410
" " " " " " " " " " " "	700—710	Värnits " " " " " " " " " " " "	1450
Suhkur, peenike, valge, Poola " " " " " " " " " " " "	685	Tsilindriõli, Vene " " " " " " " " " " " "	"
Siirup, kartull, 420/0 " " " " " " " " " " " "	625	" " " " " " " " " " " "	"
Glükkoos " " " " " " " " " " " "	575	" " " " " " " " " " " "	"
Sool, lahtine, Saksa " " " " " " " " " " " "	52—54	" " " " " " " " " " " "	"
Hearingad, Yarmouth, Mat- " " " " " " " " " " " "	tünn 4300—4500	" " " " " " " " " " " "	"
" " " " " " " " " " " "	4700—4900	" " " " " " " " " " " "	"
Hearingad, Yarmouth, Mat- " " " " " " " " " " " "	tünn 4700—5100	" " " " " " " " " " " "	"
" " " " " " " " " " " "	5000—5400	" " " " " " " " " " " "	"
Hearingad, Schoti, Matties " " " " " " " " " " " "	2400—2500	" " " " " " " " " " " "	"
" " " " " " " " " " " "	"	" " " " " " " " " " " "	"
Rasvahearingad " " " " " " " " " " " "	"	" " " " " " " " " " " "	"
Liha, sea, I sort " " " " " " " " " " " "	pd. 1320—1360	" " " " " " " " " " " "	"
Liha, looma, I sort " " " " " " " " " " " "	600—880	" " " " " " " " " " " "	"
		Seebikivi " " " " " " " " " " " "	70/72 % 480—500

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	9600
" tsinkvalge, välism.	1350—1400
" tinavalge, "	1250—1300
" ooker, "	360—470
Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. kott	—
" " Tshiili . . . . . pd.	—
" superfosfaat 18—200/0 6 pd. kott	—
" thomasjahu 16—17% 100 kg. "	—
" kaalisool 30% 100 kg. "	—
" " 40% " " "	—
" kainiit 12% 0 " " pd.	—
Väävelhapuammoniaak 75 kg. kott	—
Lubjalämmastik 100 kg. "	—
Vosvoriit, Eesti 6% "	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30% 100 kg. "	—

Paber, rotatsiooni . . . . . pd	440
Tsement, Portland, Kunda pütt 10 pd. 10 nl. . . . . tünn	875
Tsement, Aseri . . . . . pd.	875
Kriit, toores . . . . . pd.	—
" pestud	120—125
Asfalt	120
Kivitorv, välismaa	—
Lubi	43—50
Kips, tükkides	25
" jahvatatud	40
" krohvimise	60—70
Tulitükid, orig. kast (5000 toosi) "	7000—8300
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, Is. . . . . pd.	6000—6400
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort	6600—6800
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort	6000—6400

Liverpooli börs: Puuvill.

- 11. det. Ameerika Fully Middling Inglise naela (lbs) eest Inglise pensil (d) loko 10.68, jaan. 10.19; märts 10.18, mai 10.18.
- 12. det. Ameerika Fully Middling Inglise naela (lbs) eest Inglise pensil (d) loko 10.55, jaan. 10.02, märts 10.02, mai 10.03.

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettin . . . . . tonn sh.	22/6
" — Gent . . . . . " "	24/—
" — Dundee . . . . . " "	37/—
" — Belfast . . . . . " "	52/—

Takud Puumaterjalid

	Standard	
Tallinn — London	" sh.	—
" — E. C. C. P. (Inglise idarand)	" "	—
" — Antwerpen	" "	40/—
" — Southampton	" "	—
" — Manchester	" "	55/—
" — Amsterdam	" "	—
" — Dundee	" "	—

Jäätaks 25% 0.

Segakaup	
Tallinn — Stettin . . . . . tonn sh.	12—25/—
" — London	—
" — Stokholm	Rk. 12—30

Või	
Tallinn — Stettin . . . . . tünn sh.	1/6
Kartulid	
Tallinn — Stokholm . . . . . tonn Rkr.	10—

Tallinna börsi kursisedel.

		14. XII	16. XII	19. XII	21. XII	23. XII	28. XII
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	372.—	372.—	372.—	372.—	372.—	372.—
	M.	373.—	373.—	373.—	373.—	373.—	373.—
London	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1816	1816	1816	1816	1816	1816
	M.	1821	1821	1821	1821	1821	1821
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	88.80	88.85	88.85	88.90	88.90	88.90
	M.	89.40	89.45	89.45	89.50	89.50	89.50
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.36	9.36	9.36	9.36	9.36	9.36
	M.	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.40	100.40	100.40	100.50	100.50	100.50
	M.	101.—	101.—	101.—	101.10	101.10	101.10
Kopenhaagen	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.80	99.80	99.80	99.80	99.80	99.80
	M.	100.40	100.40	100.40	100.40	100.40	100.40
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.—	99.—	99.—	99.—	99.—	99.—
	M.	99.80	99.80	99.80	99.80	99.80	99.80
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.60	14.60	14.60	14.65	14.65	14.65
	M.	14.85	14.85	14.85	14.90	14.90	14.90
Amsterdam	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.30	150.30	150.25	150.30	150.30	150.30
	M.	151.10	151.10	151.05	151.10	151.10	151.10
Riia	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.80	71.80	71.80	71.80	71.80	71.80
	M.	72.30	72.30	72.30	72.30	72.30	72.30
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.70	71.70	71.70	71.85	71.95	71.95
	M.	72.30	72.30	72.30	72.45	72.55	72.55
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.—	52.—	52.—	52.05	52.05	52.05
	M.	52.50	52.50	52.50	52.55	52.55	52.55
Milano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	20.20	20.20	20.15	20.20	19.60	19.60
	M.	20.60	20.60	20.55	20.60	20.—	20.—
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.—	11.—	11.—	11.—	11.—	11.—
	M.	11.20	11.20	11.20	11.20	11.20	11.20
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.45	52.45	52.45	52.55	52.55	52.55
	M.	53.05	53.05	53.05	53.15	53.15	53.15
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.25	65.25	65.25	65.35	65.35	65.35
	M.	65.95	65.95	65.95	66.05	66.05	66.05
Varssavi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50
	M.	42.70	42.70	42.70	42.70	42.70	42.70
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	36.70	36.70	36.70	36.70	36.70	36.70
	M.	37.30	37.30	37.30	37.30	37.30	37.30
Moskva tshekk	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.—	192.—	192.—	192.25	192.25	192.25
	M.	193.50	193.50	193.50	193.75	193.75	193.75
Eesti kroon	T.	100	100	100	100	100	100
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—

1. jaanuarist 1928. a.

maksame hoiuse pealt:

1-aastase tähtajaga	kuni 9% a.
6-kuulise tähtajaga	„ 8% „
lühema tähtajaga (vähemalt 1-kuulise ülesütlemisega)	„ 7½% „
jooksval arvel	„ 6% „

ja võtame laenu pealt

vekslidiskont: kuni 3-kuulise tähtajaga kuni 12% a. ilma kom.
üle 3-kuulise tähtajaga „ 12% „ pluss kom.
mitte üle 1% a.

kontokorrent: kuni 12% a. pluss komisjon mitte üle 2% a.

Eesti Laenupank
Eesti Rahvapank
Eesti Vene Pank
Eestimaa Tööst. & Kaub. Pank
Kommerts Pank
Põhja Pank
Rosen & Ko.
G. Scheel & Ko.
Tallinna Aktsiapank
Tallinna Krediitpank
Tallinna Linnapank
Tartu Panga Tallinna osakond